

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016148487

Дата перевірки:
17.03.2024 11:33:17 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
17.03.2024 11:40:51 EET

ID користувача:
100011301

Назва документа: Герасименко Ганна_МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА_правки

Кількість сторінок: 66 Кількість слів: 15433 Кількість символів: 119967 Розмір файлу: 97.76 KB ID файлу: 1015893269

13.2% Схожість

Найбільша схожість: 1.46% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015722353)

12.8% Джерела з Інтернету

884

Сторінка 68

3.32% Джерела з Бібліотеки

27

Сторінка 82

1.32% Цитат

Цитати

8

Сторінка 83

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0% Вилучення з Інтернету

8

Сторінка 84

Немає вилучених бібліотечних джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

3

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ.....	7
1.1 Основні поняття: права дитини, соціальна робота.....	7
1.2 Нормативно-правове забезпечення захисту прав дитини.....	12
1.3 Теоретичні підходи до вивчення проблем соціальної роботи з дітьми	17
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.....	21
РОЗДІЛ 2. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСНИКА В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ.....	23
2.1 Соціальна політика у сфері захисту прав дітей.....	23
2.2 Розвиток соціального захисту дітей в Україні.....	31
2.3 Аналіз програм у сфері соціального захисту прав дитини.....	36
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.....	43
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ.....	45
3.1 Виклики для соціальних працівників у галузі захисту прав дитини.....	45
3.2 Перспективи розвитку системи захисту прав дитини.....	53
ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ.....	59
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66

ВСТУП

Актуальність дослідження. Соціальний захист дитинства становить актуальну наукову проблему, яка привертає увагу дослідників різних галузей. Останні роки відзначаються публікацією численних багатопланових робіт, що розглядають різні аспекти соціально-педагогічної діяльності. Ці роботи охоплюють такі теми, як соціально-педагогічні принципи формування свідомого ставлення батьків до прав дитини, історія розвитку прав дітей, становлення і розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, зміст і форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю як провідним інститутом соціалізації особистості, теорія і практика соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю, теоретико-методичні засади соціалізації дітей та молоді, соціально-педагогічна робота з дітьми в територіальній громаді, формування громадянськості учнівської молоді, діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань, підготовка студентів до соціально-педагогічної діяльності, розробки нових підходів в системі знань про дитинство, добродійність у сфері освіти та інші аспекти.

Актуальність питань, які стосуються державної політики у сфері соціального захисту дітей обумовила значний інтерес науковців до даної тематики. Так, питання захисту дітей є об'єктом дослідження вітчизняних науковців і знайшли відображення у працях: Боднарчук О., Бурлака О., Веселов М., Гузь Л., Дакал А., Доля І., Кривачук Л., Лохвицька Л., Матяшовська Р., Мордань О., Оніщенко Н., Сіцінська М., Солодухіна Л., Сунегін С., Ярмолинська І. та інших.

Об'єкт дослідження – захист прав дитини в контексті соціальної роботи.

Предметом дослідження є особливості захисту прав дитини.

Мета дослідження – систематичний аналіз та вивчення особливостей захисту прав дитини в контексті соціальної роботи.

Завдання дослідження:

1. провести ґрунтовний аналіз понять: соціальна робота, права ДИТИНИ;
2. розглянути та проаналізувати нормативно-правове забезпечення захисту прав дитини;
3. проаналізувати розвиток соціального захисту дітей в Україні;
4. здійснити аналіз програм у сфері соціального захисту прав дитини, відповідно до них встановити перспективи розвитку системи захисту прав;
5. провести ґрунтовний аналіз сучасного стану захисту прав дитини та виявити основні тенденції.

Гіпотеза дослідження. Ефективність захисту прав дитини в сфері соціальної роботи залежить від комплексного підходу, який враховує не лише законодавчі аспекти, але й активну участь соціальних працівників у виявленні, врегулюванні та попередженні порушень прав дітей. Гіпотеза передбачає, що оптимальний захист прав дитини можливий за умови поєднання правового захисту та високої професійної компетентності соціальних працівників.

Методи дослідження:

1. Аналіз літературних джерел: Використання аналізу наукової літератури для вивчення теоретичних підходів до захисту прав дитини та ролі соціальної роботи у цьому контексті.
2. Аналіз документів: Оцінка міжнародних та національних правових актів, які регулюють захист прав дитини, з метою визначення ефективності їх впровадження в практику соціальної роботи.
3. Порівняльний аналіз: Порівняння різних моделей соціальної роботи, спрямованих на захист прав дитини, з метою виявлення оптимальних підходів та найкращих практик.
4. Статистичний аналіз даних: Застосування статистичних методів для обробки та аналізу отриманих даних, зокрема для визначення ступеня ефективності заходів захисту прав дитини в практиці соціальної роботи.

Практична значущість. Результати цього дослідження мають важливу практичну значущість для сфери соціальної роботи та захисту прав дитини. Вони можуть слугувати основою для розробки та впровадження ефективних програм та стратегій захисту прав дітей в умовах соціальної роботи. Рекомендації, отримані в результаті дослідження, можуть бути використані соціальними працівниками, управліннями соціального захисту, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами для поліпшення практики захисту прав дитини.

Наукова новизна дослідження. Це дослідження принесе наукову новизну, представляючи комплексний аналіз особливостей захисту прав дитини в контексті соціальної роботи. Аналіз, проведений в роботі, може розкрити нові підходи та перспективи в галузі соціальної роботи, спрямовані на покращення якості захисту прав дітей. Додатково, отримані результати можуть послужити основою для подальших наукових досліджень у сфері соціальної роботи та дитячих прав, що сприятиме розвитку цієї важливої галузі знань.

Апробація результатів дослідження. Участь у наукових конференціях становить можливість представити свої дослідження колегам та отримати зворотний зв'язок, що сприятиме удосконаленню методології та розширенню підходів до теми. Публікації в наукових журналах розширять діапазон аудиторії, забезпечивши глибоке вивчення та обговорення результатів у науковій громадськості. Семінари та тренінги дозволять передати практичний досвід та взаємодіяти з фахівцями у галузі соціальної роботи. Вивчення дослідженням у практиці дозволить впроваджувати рекомендації у реальні умови, роблячи дослідження корисним і практично значущим для подальших зусиль у захисті прав дитини в контексті соціальної роботи.

Структура магістерської роботи. Робота містить вступ, три розділи, висновки до них, загальні висновки, список використаних джерел (налічує 63 найменування). Повний обсяг сторінок магістерської роботи становить 70 сторінок, основний текст займає 52 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

1.1 Основні поняття: права дитини, соціальна робота

Робота освітнього закладу над створенням сприятливих умов для реалізації прав дитини, заснована на наданні допомоги учням у подоланні соціальних та освітніх труднощів, з урахуванням їх реальних та потенційних можливостей і здібностей, є дуже важливою [14]. Відповідаючи на потреби практики у захисті прав дітей, можна виділити ряд проблем, таких як соціально-економічне становище дітей, правовий захист дітей, медико-соціальні проблеми збереження здоров'я дітей, жорстоке поводження з дітьми, правопорушення підлітків тощо.

У зв'язку з цим велике значення матимуть форми, зміст, методи та технології соціальної роботи освітнього закладу у справі захисту прав дитини. Соціальна робота в системі освіти тільки починає свій розвиток як окремий напрям соціальної сфери в Україні.

Аналіз ситуації та звернень громадян підтверджує, що основними турботами є виховання в дошкільних навчальних закладах та виховання в дитячих будинках. На жаль, прогалини в системі виховання в дитячих будинках відомі давно, але мало що змінюється, і дитячі будинки залишаються місцем нещасливих долей дітей. Важливою проблемою є втечі з дитячих будинків та зростання кількості абортів, викидів і відмов від новонароджених серед неповнолітніх [8].

Два основних типи шкільних проблем під час навчання визначаються як проблеми дітей, які традиційно перебувають під відбором соціальних служб, та проблеми дітей-інвалідів, сиріт, дітей з багатодітних та нещасливих сімей.

Приоритети соціальної підтримки для цих груп дітей чітко визначені і включають соціально-побутову та матеріальну допомогу, забезпечення

життєвих потреб і вирішення актуальних проблем, розв'язання проблеми учня з низьким рівнем навчання, яка виходить за межі вузько педагогічних проблем, і розв'язання шкільних конфліктів [3]. У цьому контексті школа часто утримується від надання допомоги дітям, які потрапили в складну ситуацію, інколи навіть ухиляється від вирішення питань, пов'язаних із порушенням їх прав при розлученні батьків.

10 грудня 1948 року Генеральною Асамблеєю ООН була прийнята Всеагентна декларація прав і свобод людини і громадянина. У преамбулі цього документа зазначено, що "визнання гідності людини, рівності та невід'ємних прав є основою свободи, справедливості та загального миру". Подальший розвиток прав людини свідчить про процес виокремлення окремих інститутів у цій галузі. Інститут міжнародно-правового захисту прав дитини є одним із них. Його розвиток і формування тривало відбувалися. Ще недавно дитина розглядалася як представник окремої соціальної категорії. В правовому сенсі дитини взагалі не існувало. У законодавчих актах деяких країн дитина розглядалася як власність батька. Ставлення до неї було не як до особистості, а як до будь-якої іншої власності. Епоха Просвітництва характеризується більш лояльним ставленням до прав дітей. Вони, принаймні, стали розглядатися як окрема соціальна група. На початку ХХ століття в деяких західних країнах з'явилися закони про захист дітей та обов'язкову освіту. У цей час ставлення до дитини як власності батьків змінилося. Дитина стала частиною держави, метою якої було підготувати її до дорослого життя [20].

Згадана Женевська декларація 1924 року розглядає дитину як макросоціальну категорію.

Стаття 1 Всезагальної декларації прав людини не робить різниці у правах залежно від віку людини: "Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності і правах".

Права дитини - система можливостей, необхідних для комплексного та гармонійного розвитку особистості в умовах, що враховують незрілість дитини та відповідають вимогам навколишнього середовища.

20 листопада 1989 року Генеральною Асамблеєю ООН була прийнята резолюція № 44/25, якою була затверджена Конвенція про права дитини. Перший проект Конвенції був представлений в Комісію з прав людини ООН ще у 1978 році. Десять років пізніше була ухвалена Конвенція, і 26 січня 1990 року її підписали 61 держав [42].

Цей документ вперше розглядає дитину як суб'єкта права, якому надається повний спектр прав людини. Конвенція охоплює громадянсько-політичні, соціально-економічні та культурні права дітей від їх народження і до досягнення повноліття (18 років), якщо національним законодавством не передбачено раніший вік повноліття [39]. Ця Конвенція впроваджує ряд нових прав для дітей, зокрема право на виживання та розвиток, право на збереження індивідуальності, право вільно висловлювати свої погляди, право на участь у військових діях, право на фізичне та психологічне відновлення та соціальну реінтеграцію жертв зловживань та експлуатації. Особлива увага приділяється ролі засобів масової інформації. Згідно зі статтею 42 держави-учасниці зобов'язуються "широко інформувати про принципи та положення Конвенції як дорослих, так і дітей" [17].

Ця Конвенція є дуже важливим документом не лише для інституту захисту прав дітей, а й для міжнародного права в цілому. У міжнародній спільноті її називають "Великою хартією свобод для дітей" і "Всесвітньою Конституцією прав дитини". Міжнародні багатосторонні угоди є найпоширенішим і найважливішим джерелом міжнародного права. Для інституту захисту прав дітей можна виділити Міжнародні пакти 1966 року про економічні, соціальні та культурні права, а також про громадянські та політичні права [10].

З моменту народження кожна дитина має право на життя, ім'я, громадянство, а також на рівень життя, що забезпечує її повний розвиток

[31]. Важливим аспектом є право дитини на вільне висловлювання думки, формування поглядів, участь у суспільному житті та отримання відповідної інформації відповідно до віку. Кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності.

У контексті вікових прав в Україні, діти мають можливість відвідувати ясла від 1,5 року, дитячий садок з 3 років, а з 6 років - навчатися в школі та укладати дрібні побутові угоди. Поступово зростаючи, діти можуть взяти участь у різних видах діяльності, включаючи вступ до громадських об'єднань, отримання водійських прав, та інші вікові відповідальності. Наприкінці цього шляху, досягнувши 18 років, настає повна дієздатність.

Діти та молодь мають майже ті ж права людини, що і дорослі, і повинні визнаватися як повноправні носії прав. З огляду на їхні особливі потреби та уразливість до експлуатації та зловживань, дітям надаються додаткові права. Конвенція ООН про права дитини 1989 року - найбільш широко підтримуваний міжнародний договір, ратифікований всіма державами-учасницями ООН, за винятком однієї [29]. У конвенції викладено конкретні права дитини: від прав на життя, виживання та розвиток до прав на освіту, якісну медичну допомогу, відпочинок та дозвілля, а також права на захист від насильства і право бути почутим у всіх питаннях, які стосуються дитини.

Держави взяли на себе зобов'язання дотримуватися, захищати і забезпечувати реалізацію прав дитини та здійснювати всі необхідні заходи для того, щоб всі діти, а не лише привілейована меншина, мали базовий рівень життя і могли повністю реалізувати свій потенціал [15]. Рада Європи внесла значний внесок у справу захисту дітей завдяки прецедентній практиці Європейського суду з прав людини та діяльності Європейського комітету з соціальних прав, а також прийняттю важливих стандартів, зокрема в галузі усиновлення, експлуатації дітей, ювенальної юстиції та утримання дітей в дитячих будинках.

Тим не менше права дитини продовжують порушуватися на всьому європейському континенті. Багато дітей, особливо з неблагополучних сімей

та спільнот, залишаються незахищеними від експлуатації та зловживань. Рівень дитячої бідності стабільно зростає. Діти та молодь все більше стикаються з проблемою залишення без домівки.

Захист прав дітей займає важливе місце в порядку денному Уповноваженого з прав людини. Він регулярно відвідує школи, установи для дітей, заклади, де вони перебувають під вартою, місця, де вони проживають в невідповідних умовах, а також організації, які надають дітям послуги [11]. В межах свого мандату Уповноважений надсилає рекомендації національним владам щодо поліпшення ситуації у сфері прав дитини та соціальної роботи.

Соціальна робота - це професійна діяльність, спрямована на організацію **допомоги та взаємодопомоги людям і групам, які потрапили в складні життєві ситуації**. Основна мета соціальної роботи - психосоціальна реабілітація та інтеграція цих осіб в суспільство після періоду кризи. У загальному розумінні, соціальна робота є складним соціальним явищем, самостійною галуззю науково-практичних знань, професією та навчальною ДИСЦИПЛІНОЮ.

В сучасний період важливо глибше розуміти та аналізувати фактори, що викликають та подолають кризові явища на різних рівнях життєдіяльності людини. Криза виступає природним стимулятором людського існування. У кожної особи виникають кризові періоди, які об'єктивно залежать від різноманітних факторів, таких як вік, родина, або непередбачені обставини, такі як хвороби чи втрати. Міністерством соціальної політики України у липні 2016 року був затверджений Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Цей стандарт використовується для організації надання соціальних послуг особам, сім'ям та групам людей у складних життєвих обставинах, включаючи жертв насильства в сім'ї.

Соціальна послуга в умовах загрози та надзвичайних ситуацій забезпечує оперативну та якісну допомогу, захист та підтримку тим, хто переживає кризові ситуації. Кризове та екстрене втручання спрямоване на негайне подолання або мінімізацію наслідків таких ситуацій. У випадку

загрози життю або здоров'ю особи, надавач соціальної послуги повідомляє відповідні служби та здійснює екстрене втручання. Після цього проводиться аналіз обставин, що призвели до кризової ситуації, для подальшого планування та реалізації соціальної роботи з отримувачем послуги [14].

Для успішного соціального розвитку сучасного суспільства важливо акцентувати увагу на вирішенні проблем забезпечення соціальних гарантій, соціального захисту та створенні умов для соціальної адаптації дітей та учнівської молоді. Це стосується їхнього життєвого середовища, включаючи сім'ї, соціальне оточення та громаду. Сучасна соціально-педагогічна робота в різних соціальних інститутах та громадах стає ключовою у вихованні, дотримуючись принципів, визначених на міжнародному рівні [18].

Технології соціальної роботи з дітьми та молоддю акцентуються на окремих цільових групах і включають різноманітні прийоми та методи для досягнення різних завдань на рівні місцевої спільноти. Громадські організації ініціюють та впроваджують соціальні програми та проекти, співпрацюючи з державними структурами. Успіх реалізації подібних ініціатив залежить від активності громади у їхній підтримці та впровадженні, а зв'язок із громадськістю підтримується інформаційною роботою, консультаціями та залученням до моніторингу соціальних проектів.

Важливим фактором є законодавче регулювання діяльності в територіальних громадах, включаючи закони про місцеве самоврядування. У цьому контексті закладені принципи залучення громадян до активної участі у вирішенні соціальних питань, їхнього співробітництва з організаціями та структурами на місцевому рівні.

За визначенням, ухваленим Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи та Міжнародною федерацією соціальних працівників 27 червня 2001 року в Копенгагені, "професійна діяльність соціальних працівників сприяє суспільним змінам, вирішенню проблем людських взаємин; допомагає у зміцненні здатностей до функціонального існування в суспільстві та звільненню людей для підвищення їхнього рівня благополуччя.

Використовуючи теорії поведінки людини та суспільних систем, соціальна робота сприяє взаємодії людей з їхнім оточенням. Принципи прав людини та соціальної справедливості є фундаментом соціальної роботи"[55].

Соціальне благополуччя (чи неблагополуччя) дитинства пов'язане переважно із явищами, такими як самопочуття дітей, рівень благополуччя та задоволення їхніх потреб у благах та послугах, особливо у їжі, одязі, забезпеченні здоров'я, задоволенні освітніх, духовних, моральних потреб і запитань [13]. Соціальне неблагополуччя дітей характеризується відхиленням від норми морально-психологічної та моральної поведінки, зниженням рівня функціонування системи підготовки дітей до оптимального включення в соціально-професійну структуру суспільства. За змістом соціальне неблагополуччя дітей різноманітне і залежить від оточуючого дитину середовища та безпосередньо пов'язане з її рівнем життя.

Як відзначають Гук О.Ф, Удовенко Ю. М., "підставою для соціальної роботи є соціальне неблагополуччя окремих осіб чи груп", тому її мета полягає в тому, щоб "сприяти підвищенню якості життя людей, більшої соціальної справедливості в розподілі соціальних благ, реалізації прав людини", і "засобами цієї діяльності є різноманітні види допомоги, підтримки, захисту інтересів та потреб людей в необхідних умовах життя, що виражаються в певному рівні благополуччя, освіти і культури" [5].

Отже, соціальний захист дитинства - це система закріплених законодавчо економічних, соціальних та організаційних гарантій, які забезпечують реалізацію прав дітей. У умовах ринкової економіки особливе значення набуває протидія дестабілізуючим факторам життя, насамперед наслідкам інфляції, безробіття та бідності.

Система соціального захисту дитинства - це критерій і міра цивілізованості ринкової економіки. Внаслідок гострого розшарування суспільства в нашій країні, зниження загального рівня життя, інфляції та дороговизни, ерозії соціальної інфраструктури освіти, культури, охорони

здоров'я та дозвілля, перш за все страждають діти. Їхня соціальна захищеність спадає.

1.2 Нормативно-правове забезпечення захисту прав дитини

Держава повинна забезпечувати всі права дитини, які визначені в Загальній декларації прав дитини. Ці права повинні бути доступні для всіх дітей, незалежно від їхньої раси, кольору шкіри, статі, мови, релігійних, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи інших обставин, які стосуються дитини чи її сім'ї. Згідно із принципами Конституції України та Закону України "Про охорону дитинства", при ухваленні законів основною метою повинно бути найкраще забезпечення інтересів дитини [58].

Права дитини розглядаються як права людини відносно дітей. В юридичній енциклопедії вони визначаються як система прав і свобод, що характеризують правовий статус дитини до повноліття. Це також система можливостей, необхідних для комплексного розвитку особи відповідно до вимог середовища, враховуючи незрілість дитини. За визначенням Клименко О. Ю., права дитини є системою соціальних, економічних, культурних та інших можливостей, що гарантуються державою, суспільством, сім'єю та іншими суб'єктами права, і мають свій власний режим та механізм реалізації та захисту [8]. Наша країна, включаючи органи законодавчої, виконавчої та судової влади, постійно звертає увагу на захист та розвиток дітей, адже ця група населення в Україні є особливо вразливою і беззахисною через їхні фізичні та інтелектуальні особливості. Для забезпечення заходів щодо захисту дітей розроблено ряд загальних і спеціальних нормативно-правових актів. Першоджерелом є Конституція України, де визначено, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою (ст. 51), а будь-яке насильство та експлуатація дітей переслідуються за законом (ст. 52) [48].

Додатково, прийнято і введено в дію ряд законодавчих та інших нормативно-правових актів загального призначення, спрямованих на

покращення соціального стану дітей. До цих документів входять закон України "Про охорону дитинства", укази Президента "Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей" та "Про додаткові заходи щодо запобігання дитячій бездоглядності".

Нормативно-правові акти, що регулюють правові відносини для захисту дітей від злочинних проявів, включають закони "Про захист суспільної моралі", "Про протидію торгівлі людьми", "Про попередження насильства в сім'ї" і інші. Ці акти визначають компетенцію та механізми захисту органів публічного адміністрування.

Важливими джерелами захисту дітей є Сімейний кодекс, Кримінальний кодекс та Кодекс про адміністративні правопорушення. Сімейний кодекс регулює захист прав дітей в сім'ї, а Кримінальний кодекс та Кодекс про адміністративні правопорушення встановлюють відповідальність за протиправні дії відносно дітей.

Проте, основним спеціальним нормативно-правовим актом, що передбачає права дитини, є Закон України "Про охорону дитинства". Відповідно до цього закону, кожна дитина має право на життя та охорону здоров'я, ім'я та громадянство, достатній життєвий рівень, вільне висловлення думки та отримання інформації, захист від усіх форм насильства, проживання в сім'ї разом з батьками або в сім'ї одного з них та на піклування батьків, контакт з батьками, які проживають окремо, майно, житло, освіту, працю, зайняття підприємницькою діяльністю, об'єднання в дитячі та молодіжні організації та інші [4]. Окрім загальних прав, існують і спеціальні права для дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт, дітей з інвалідністю, дітей, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, а також права на захист від незаконного переміщення та інші.

Трудове законодавство також передбачає особливі умови для роботи неповнолітніх, такі як скорочена тривалість робочого часу, обмеження щодо звільнення та покращені умови щодо відпусток. Цивільний кодекс України

визначає цивільні права малолітніх та неповнолітніх, включаючи право самостійно вчиняти дрібні побутові правочини, розпоряджатися своїм заробітком та бути учасником юридичних осіб. Діти, які потребують особливого захисту, мають право на безоплатну вторинну правову допомогу.

На сьогодні в Україні існує система різноманітних нормативно-правових актів, спрямованих на захист дітей. Проте, актуальність прийняття нового Закону "Про профілактику правопорушень" є важливою, враховуючи його спрямування на профілактичні заходи, спрямовані як на протидію правопорушенням відносно дітей, так і на захист правопорушень, вчинених самими неповнолітніми, а також у контексті Стамбульської конвенції [36].

Наша держава активно вдосконалює чинне законодавство, включаючи імплементацію норм міжнародного права, зокрема у сфері захисту прав дитини. Україна приєдналася до ряду міжнародних документів, що регулюють права дитини, зокрема Конвенції ООН про права дитини, яка набрала чинності в Україні з 27 вересня 1991 року.

Ратифікація різноманітних міжнародних договорів також має важливе значення. У 2006 році були прийняті такі конвенції, як про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, європейська конвенція про здійснення прав дітей, конвенція про юрисдикцію та інші. У 2008 році ратифіковано європейську конвенцію про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми.

Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, яку Україна приєдналася в 2006 році, визначає процедуру для повернення незаконно вивезених чи утримуваних дітей до їхньої країни проживання перед вивезенням.

Конвенція про контакт з дітьми та інші міжнародні документи регулюють питання контакту між дітьми та їхніми батьками. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми також вирішує питання пов'язані з піклуванням про дітей [12].

Отже, Україна активно долучається до міжнародних зусиль у сфері захисту прав дитини, впроваджуючи власне законодавство та співпрацюючи з іншими країнами на основі міжнародних договорів.

Додатково:

- Конвенція про права дитини - 27 вересня 1991 р.
- Сімейний кодекс України - 10 січня 2004 р.
- Кримінальний кодекс України - 05 квітня 2001 р.
- Цивільний кодекс України - 16 січня 2003 р.
- Закон України «Про державну службу» - від 16 грудня 1993 №3723-ХІІ.
- Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» - від 24 січня 1995 №20/95-ВР.
- Закон України «Про охорону дитинства» від 26 січня 2001 №2402-ІІІ.
- Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21 червня 2001 №2558-ІІІ.
- Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» від 13 січня 2005 №2342-ІV.
- Закон України «Про основи соціального захисту безпритульних громадян і безпритульних дітей» від 02 червня 2005 №2623-ІV.
- Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 №3857-ХІІ.
- Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» від 12 січня 2006 №3334-ІV.
- Постанова Кабінету Міністрів України «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» від 24 вересня 2008 №866

– Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей» від 08 жовтня 2008 №905.

– Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми» від 27 грудня 2001 №1751.

– Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу» від 26 квітня 2002 №564.

– Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про прийомну сім'ю» від 26 квітня 2002 №565.

1.3 Теоретичні підходи до вивчення проблем соціальної роботи з дітьми

В Україні термін "соціальний захист" почали широко використовувати лише на етапі переходу до ринку і як його атрибут, хоча у різних формах соціальний захист завжди був притаманний українському суспільству [34]. Згодом соціальний захист все частіше передбачає комплекс заходів, спрямованих на створення безпечного соціального середовища для людей.

Міжнародна організація праці (МОП) визначає поняття соціального захисту як загальну базову соціальну підтримку для всіх громадян, незалежно від внесків чи тривалості їх трудового стажу. Конвенція МОП 1952 року та наступні міжнародні працевлаштування містять дев'ять основних складових соціального захисту: медична допомога, допомога у разі хвороби, допомога при безробітті, з нагоди народження дитини, допомога сім'ям з дітьми, у разі виробничого травматизму та професійного захворювання, інвалідність, пенсії за віком та у разі втрати годувальника [45]. Іншими словами, є широка інтерпретація соціального захисту як соціальної підтримки, що надається всьому населенню з метою забезпечення соціальної безпеки.

Соціальний захист - це комплекс організаційно-правових і економічних заходів, спрямованих на захист благополуччя кожного члена суспільства в

конкретних економічних умовах [7]. Організаційно-правові заходи передбачають створення інститутів соціального захисту та законів, які повинні керувати їх діяльністю; економічні - формування механізмів перерозподілу доходів, тобто збирання податків та інших платежів.

Кінцевою метою соціального захисту є надання кожному члену суспільства можливості вільного розвитку і виявлення своїх здібностей, незалежно від соціального походження, національної та расової приналежності.

Основні елементи системи включають:

- встановлення припустимих параметрів життя (розміру прожиткового мінімуму, мінімальної пенсії, соціальної допомоги);
- захист населення від зростання цін та дефіциту товарів для гарантованого забезпечення прожиткового мінімуму громадян;
- вирішення проблеми безробіття та забезпечення ефективної зайнятості, перепідготовка кадрів;
- пенсійне забезпечення (похилі люди, інваліди, сім'ї, що втратили годувальника);
- утримання дитячих будинків, інтернатів, будинків для літніх людей і т.д.;
- соціальні трансферти (допомога по безробіттю, одноразові або щомісячні виплати на дітей, на материнство, за хворобу та інші причини, житлові субсидії і т.д.);
- соціальне обслуговування (надання соціальних послуг окремим категоріям громадян та інше);
- надання необхідної медичної допомоги;
- соціальне страхування та інше.

Сім'я - це багатогранне відношення, яке регулюється моральними та правовими нормами. Дослідники розглядають її як складну соціальну ідеологію, інститут та малу соціальну структуру. Закриницька В. О. визначає сім'ю як історично конкретну систему взаємовідносин між подружжям,

батьками та дітьми як малу групу, члени якої пов'язані шлюбними чи родинними зв'язками, спільністю побуту та взаємною моральною відповідальністю, що впливає з соціальної необхідності, пов'язаної із потребою суспільства у фізичному та духовному відтворенні населення [7].

Шлюб, як законне визнання відносин між чоловіком і жінкою, форми спільного проживання та партнерства, що супроводжується народженням дітей, складає початкову основу сімейних відносин [19]. Сім'я може бути складнішою системою відносин, ніж просто шлюб: вона може об'єднувати не тільки подружжя та дітей, але й інших родичів. Таким чином, можна вважати, що сім'я - це спільність людей, пов'язаних об'єднанням шлюбу, батьківства та родинства, яка здійснює відтворення населення, зміщення поколінь і соціалізацію дітей, а також підтримання існування членів сімей.

Для кращого розуміння суті сім'ї слід мати на увазі конкретне місцезнаходження сім'ї - житло, будинок; власність - економічну основу сім'ї; спільну діяльність батьків і дітей; певне загально-культурне середовище в рамках загальної культури певного народу, конфесії, держави. Сім'я надає своїм членам певну ідентичність.

Залежно від структури родинних зв'язків виділяють простий, ядерний чи складений, розширений тип сім'ї. Типологізуючи сімейні структури, слід зауважити, що найбільш поширеними в сучасних урбанізованих агломераціях є ядерні сім'ї, які складаються з батьків та дітей, тобто з двох поколінь. Розширена сім'я - це сім'я, яка об'єднує дві чи більше ядерних сім'ї з спільним господарством та складається з трьох і більше поколінь - прабатьків, батьків і дітей (внуків) [38]. У повторних сім'ях (на підставі повторного шлюбу) разом із подружжям можуть бути діти від даного шлюбу і діти одного з подружжя, які вони вводять у нову сім'ю.

У сучасній соціальній роботі відсутня єдина теорія, існує різноманіття шкіл суспільно-соціальних наук. Фахівці у кожній країні обирають теоретичні моделі відповідно до традицій та потреб. Наприклад, у США акцент робиться на психоаналізі, але останнім часом використовуються і

технології з інших напрямків. Навіть без єдиної теорії, соціальна робота не є анархією, адже практики використовують набуті знання та навички для вирішення конкретних соціальних проблем. Є думка, що соціальні працівники мають переваги завдяки плюралістичній концептуальній основі, яка постійно розвивається.

Міжнародний досвід свідчить про використання різних теоретичних моделей, таких як психодинамічні, кризового втручання, біхевіористські, системні, екологічні, соціально-психологічні, комунікаційні, гуманістичні та інші. Наприклад, психодинамічні системи базуються на психоаналізі З. Фрейда, а гуманістичні моделі враховують ідеї Дж. Маслоу та К. Роджерса [50]. Гуманістична орієнтація важлива для ефективної роботи з клієнтами, але часто використовуються й біхевіористські моделі, які акцентують увагу на спостереженні за поведінкою клієнта.

Незважаючи на критику, біхевіоризм може бути ефективним, особливо у теорії соціального навчання Бандури. Загалом, різноманіття теорій у соціальній роботі вказує на гнучкість та адаптабельність підходів до різних ситуацій.

Моделі соціальної поведінки, які формуються через імітацію, відрізняються стійкістю та складною зміною. Ідеї Борисової Ю. В. стають особливо важливими в контексті реабілітації, де соціальний працівник повинен розвивати навички у клієнта [4]. За висновками зарубіжних дослідників, біхевіорально-орієнтовані методи соціальної роботи ефективніші за інші психолого-орієнтовані методи. Системні моделі, особливо соціологічні, є найпопулярнішими, де визначено неформальні, формальні та соціетальні системи. Проблеми виникають, коли порушуються зв'язки між людиною та оточенням, включаючи відсутність системи, незнання про існування системи або конфлікти. Системний підхід у соціальній роботі допомагає виявити джерела проблем та надати допомогу у їх подоланні. Існують різні системні моделі, включаючи системно-екологічну, яка акцентує на взаємній адаптації особистості та середовища. Ця модель

визнає взаємозміну між індивідами та оточенням, яка може бути порушена соціальними проблемами.

Загалом, системні моделі відзначаються фокусом на змінах у середовищі, аналізі взаємодії особистості та систем, а також наголошують на можливості досягнення бажаних результатів. Ці підходи виводять теорію соціальної роботи на новий рівень аналізу, хоча їхнє використання в практиці може бути викликом, вимагаючи майстерності та синтезу досвіду.

Служби захисту молоді надають допомогу дітям, які вирішили покинути родину чи інтернат і звертаються до них, невпевнені, чи повертатися назад. Більшість таких служб пропонують лише короткочасне перебування, інколи анонімно, після чого інформують батьків або інтернат.

Молодіжні інформаційні служби консультують та підтримують тих, хто шукає допомогу, не надаючи притулку. Жіночі будинки-притулки виникли для тих дівчаток, які стали жертвами сексуального насильства в родині, проводячи соціально-педагогічну і терапевтичну роботу.

Ці організації захищають дівчат та жінок від подальших травм від батьків або чоловіків, надаючи терапевтичні сесії та поради. Також існують екстрені виклики для тих, хто потребує практичної допомоги та підтримки в ситуаціях насильства. Дитячі центри захисту спеціалізуються на наданні допомоги сім'ям, які стикаються з насильством, об'єднуючи команду з соціальних працівників, психологів, педагогів і соціологів. Розуміння причин насильства допомагає надавати ефективну допомогу в складних сімейних ситуаціях.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.

З глибоким аналізом ситуації в галузі захисту прав дитини в освітніх закладах і соціально-економічного становища дітей в Україні виявлено ряд проблем, серед яких важливе значення має соціальний захист. Незважаючи на наявність законодавчого базису, що регулює права дитини, спостерігається значна прогалина у вихованні та умовах проживання дітей в дитячих

будинках, а також проблема втеч та відмов від новонароджених серед неповнолітніх.

Важливим елементом захисту прав дитини є соціальна робота в освітніх закладах, яка повинна активно сприяти подоланню соціальних та освітніх труднощів учнів, враховуючи їхні потенційні можливості та здібності. Потрібно звернути увагу на розробку та впровадження ефективних методів та технологій соціальної роботи в освітній системі для підтримки дітей у реалізації їхніх прав.

Система соціального захисту повинна бути комплексною, забезпечуючи не лише економічний аспект, але й соціальні послуги, освіту та медичну допомогу. Важливо розвивати механізми перерозподілу доходів, зменшувати безробіття, забезпечувати ефективну зайнятість та пенсійне забезпечення. Крім того, необхідно активно впроваджувати заходи щодо профілактики жорстокого поводження з дітьми та вдосконалення системи виховання в дитячих будинках. Можна узагальнити, що права дитини визначені в ряді нормативно-правових актів, таких як Конституція України, Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Закон України "Про оздоровлення та відпочинок дітей", Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю", Закон України "Про основні засади молодіжної політики", Закон України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю".

Головною метою соціального захисту є створення умов для вільного розвитку кожного члена суспільства, незалежно від його соціального статусу чи походження. Важливо посилити роль соціальної роботи та підтримувати дієвість законодавчих актів, спрямованих на захист прав дитини.

У цілому, вирішення проблем захисту прав дитини вимагає комплексного підходу, спрямованого на удосконалення освітньої системи, розвиток соціальної роботи та підтримку ефективних механізмів соціального захисту.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСНИКА В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

2.1 Соціальна політика у сфері захисту прав дітей

Нещодавно опублікований звіт ЮНІСЕФ щодо дитячої бідності в регіоні Європи та Центральної Азії підтверджує проблеми, із якими зіштовхуються діти в цьому регіоні. У звіті детально розглядається контекст бідності в кожній країні, і хоча загальна тенденція вказує на зменшення рівня бідності, існують суттєві відмінності в чисельності населення, зокрема дітей [60].

Монетарна та багатомірна бідність, а також бездоленість, залишаються серйозною проблемою в регіоні, особливо для вразливих груп, таких як багатодітні сім'ї та сім'ї з дітьми-інвалідами. Соціальний захист є важливим, але існують труднощі в ефективному охопленні та відповідності допомоги різним потребам сімей з дітьми.

Розпорядженням Уряду від 29 вересня 2023 р. № 1048 було створено Державний орган з питань дітей. Цей Орган, як центральний орган виконавчої влади, відповідатиме за реалізацію державної політики в сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення.

Основними завданнями Органу є [52]:

- впровадження державної політики в сфері захисту прав дітей, зокрема сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб із їх числа, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення;

- забезпечення, у межах повноважень, визначених законом, моніторингу виконання місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, фізичними особами вимог законодавства в сфері захисту прав дітей;

– координація надання соціальної підтримки та соціальних послуг сім'ям з дітьми, дітям, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомним сім'ям, сім'ям патронатних вихователів, дитячим будинкам сімейного типу, усиновникам;

– координація та методичне забезпечення, у межах повноважень, визначених законом, діяльності структурних підрозділів місцевих обласних держадміністрацій, органів місцевого самоврядування, суб'єктів системи надання соціальних послуг, суб'єктів соціальної роботи та інших суб'єктів, що забезпечують надання соціальної підтримки сім'ям з дітьми, зокрема щодо формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей, розвитку сімейних форм виховання.

Визначено, що Служба для виконання своїх завдань, зокрема:

– розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств з урахуванням практики застосування законодавства у питаннях, які належать до її компетенції, та подає їх Міністру соціальної політики;

– здійснює організаційно-методичне забезпечення діяльності органів опіки та піклування, служб по дітям щодо забезпечення опіки та піклування, захисту прав та інтересів дітей;

– координує діяльність органів виконавчої влади з питань захисту прав дитини, проводить експертизу проектів нормативно-правових актів на відповідність положенням Конвенції ООН про права дитини;

– забезпечує в установленому порядку діяльність консультативних, нарадчих та інших допоміжних органів, створених Кабінетом Міністрів України, з реалізації державної політики в сфері захисту прав дітей;

– забезпечує взаємодію центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, установ, підприємств, установ та організацій, громадських об'єднань, суб'єктів системи надання

соціальних послуг щодо забезпечення прав та інтересів дітей, соціальної підтримки та надання соціальних послуг сім'ям з дітьми;

– забезпечує безпосередню взаємодію з зарубіжними дипломатичними установами України та зарубіжними дипломатичними представництвами в Україні з питань забезпечення прав та інтересів дітей громадян України за кордоном;

– проводить аналіз ефективності здійснення заходів забезпечення кращих інтересів дитини, моніторинг та оцінку результатів дотримання та захисту прав дитини, реалізації державної політики в сфері захисту прав дітей;

– забезпечує виконання програм щодо поліпшення становища дітей, бере участь і ініціює розробку та виконання програм з підтримки сімей з дітьми;

– здійснює, щодо питань, які належать до її компетенції, координацію та методологічне забезпечення діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки, осіб із їх числа;

– здійснює методичне забезпечення діяльності з питань усиновлення дітей громадянами України та іноземцями, взяття дітей під опіку, піклування, розміщення дітей в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, сім'ї патронатних вихователів, вилучення чи виїзд дітей із сімейних форм виховання;

– забезпечує ведення обліку дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, а також дітей, розміщених в сім'ях патронатних вихователів, закладах, що здійснюють інституціональний догляд і виховання дітей.

ЮНІСЕФ активно працює над поліпшенням ситуації, підтримуючи реформи систем соціального захисту на рівні країн. Однак деякі країни досягли успіхів, тоді як інші стикаються з труднощами [11]. Проблеми

включають розширення охоплення соціальним захистом для дітей без документів, а також нерівномірність допомоги.

У цілому дані МОТ вказують на високі загальні витрати на соціальний захист в регіоні, але різниці між країнами є значущими [30]. Витрати в Україні, наприклад, вищі, ніж середні для країн, представлених у звіті. Відсоток витрат від ВВП також відрізняється в різних країнах, з найменшими витратами в Armenii та Казахстані.

Збільшення витрат на соціальний захист протягом останніх десятиліть, особливо в рамках програм грошових виплат, стало основним трендом. Однак виклики включають не лише фінансування, але і розширення охоплення та усунення юридичних перешкод для дітей без документів.

Регіон Європи та Центральної Азії (ЄЦА) залишається зоною, яка потребує додаткових інвестицій для забезпечення достатнього охоплення та надання допомоги дітям, а також слугує прикладом місць із неефективними системами соціального захисту [14]. Наприклад, деякі допомоги у боротьбі з бідністю спрямовані на домогосподарства без врахування їх складу, що означає, що багатодітні сім'ї з кількома дітьми або домогосподарства з інвалідами-дітьми можуть не отримати необхідну допомогу. Це свідчить про те, що вразливі домогосподарства слабо охоплені загальними послугами.

Як вказано в стратегії "Не залишити нікого позаду", все ще необхідно акцентувати увагу на найвразливіших верствах населення, яким потрібна додаткова підтримка для стійкого виходу з бідності. Брак (дезагрегованих) даних щодо дитячої бідності, відсутність доказового діалогу щодо розробки політики та необхідність вдосконалення систем для швидкого реагування на потрясіння та подолання нових ризиків ускладнюють ефективне забезпечення соціальним захистом. Пропорційність орієнтованих на дітей допомог в регіоні знаходиться на досить низькому рівні, що підірвує ефективність соціальної підтримки як інструмента у боротьбі з бідністю та підтримкою розвитку людського капіталу.

У межах зусиль ЮНІСЕФ у сфері Державного фінансування в інтересах дітей (PF4C) визнається, що багато перешкод на шляху поліпшення благополуччя дітей пов'язані з достатністю, ефективністю, результативністю, справедливістю та прозорістю державного фінансування. До числа перешкод, які заважають покращенню урахування інтересів дітей у національних бюджетах, можуть відноситися: відсутність бюджетних даних, слабе бюджетне планування, відсутність інформації про витрати на дітей, неефективне виконання бюджету, недостатнє чи несправедливе призначення коштів на потреби освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг, що, в кінцевому підсумку, піддає питання благополуччя дітей та обмежує їхні можливості реалізації внутрішнього потенціалу.

Останні роки ЮНІСЕФ все більше акцентує свої зусилля на поліпшенні Державного фінансування в інтересах дітей та прагне вирішити проблеми управління державними фінансами для досягнення стратегічних результатів у всіх галузях програмування. Діяльність ЮНІСЕФ у межах Державного фінансування для дітей здійснюється у чотирьох основних напрямках: участь у бюджетному процесі з метою впливу та підтримки рішень щодо розподілу коштів та поліпшення показників їхнього витрачання; підтримка мобілізації внутрішніх ресурсів для розширення внутрішнього фінансування послуг та програм [25]. Сучасне життя постає перед новими викликами, пов'язаними з порушенням прав дитини. Окрім вирішення завдань щодо поліпшення здоров'я дітей, зменшення їхньої смертності та забезпечення основних соціальних гарантій, важливо розробити та впровадити стратегію протидії новим ризикам для дітей - безпритульності, соціальному сиротству, поширенню наркоманії, токсикоманії, алкоголізму, насильству щодо дітей, зростанню соціально обумовлених захворювань.

Розвиток високих технологій та відкритість країни перед світовою спільнотою призвели до незахищеності дітей від таких ризиків, як незаконний контент в Інтернеті, кібербулінг, торгівля дітьми, дитяча порнографія та проституція, дитячий трафікінг та інше. Зростає актуальність

проблеми освітньої нерівності для дітей з різних соціальних верств; залишаються групи дітей, які не користуються освітніми послугами або отримують їх недостатньо, такі як діти-інваліди та діти з особливими потребами, безаглядні діти.

Значущою проблемою в багатьох сферах діяльності, на яку вказують фахівці, є низький рівень міжвідомчої взаємодії при вирішенні завдань щодо захисту інтересів дитини. Вирішення всіх цих проблем вимагає об'єднання зусиль законодавчої та виконавчої влади на всіх рівнях, фахівців та представників науки, інститутів громадянського суспільства, населення та самих дітей [17].

Національні плани існують у багатьох країнах. Незважаючи на те, що вони складені по-різному, всі вони спрямовані на реалізацію основних положень Конвенції, і в них визначені свої національні акценти.

Для реалізації довгострокової соціальної політики, спрямованої на захист дитинства, в Національному плані на найближчий п'ятирічний період визначено основні пріоритетні напрямки:

- охорона здоров'я та сприяння здоровому способу життя дітей;
- сприяння вирішенню проблеми бідності сімей з дітьми та їх соціального виключення;
- запобігання жорстокому поводженню та насильству щодо неповнолітніх у всіх його формах прояву, включаючи використання Інтернет-технологій, залучення до проституції, найгірші форми дитячої праці, торгівлю дітьми;
- впровадження ювенальної юстиції як правової основи реалізації прав та захисту інтересів дитини;
- реалізація права дитини бути почутим;
- профілактика соціального сиротства, деінституціоналізація дітей-сиріт та дітей, залишених без піклування батьків, через розвиток альтернативних форм сімейного устрою;

- прийняття заходів забезпечення житловими приміщеннями дітей-сиріт та дітей, залишених без піклування батьків, і осіб із їх числа в позачерговому порядку;
- створення системи соціальної інклюзії дітей із обмеженими можливостями здоров'я;
- надання адресної допомоги дітям, які потрапили в складну життєву ситуацію;
- приєднання України до міжнародних норм права та гармонізація українського законодавства відповідно до міжнародних норм.

Національний план має міжвідомчий характер. Його реалізацією будуть займатися законодавча та виконавча влада державного, регіонального та місцевого рівнів з опорою на технології соціального партнерства з недержавними структурами, громадськими організаціями, бізнес-спільнотою.

Варто відмітити той факт, що Росія систематично і нахабно порушує Женевські конвенції, навіть як держава-учасниця, та ігнорує міжнародні декларації та норми міжнародного гуманітарного права [54]. Російські збройні сили постійно порушують Конвенцію ООН про права дитини, зокрема статтю 38, якою передбачено захист дітей під час збройних конфліктів.

– Російська Федерація використовує заборонені методи ведення війни, включаючи їх застосування до дітей. Це порушує IV Конвенцію про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї. Російські війська неодноразово використовували заборонену зброю, наприклад, обстрілюючи цивільну інфраструктуру Миколаєва за допомогою касетних боеприпасів, що призвело до загибелі одного дитини. Також були випадки використання фосфорних боеприпасів, що призвели до поранення чотирьох дітей.

– Росія створює гуманітарну кризу в окупованих населених пунктах, порушуючи статтю 55 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни. Жителі окупованих територій стикаються з голодом

через намірені дії російських військ, такі як захоплення ліків, продуктів і дитячого харчування.

– Російські війська порушують право на життя та захист від жорстокого поводження, вчиняючи злочини проти дітей, зокрема, здійснюючи обстріли житлових кварталів і соціальної інфраструктури.

– Російські військові порушують право дітей на охорону здоров'я, обстрілюючи лікарні та створюючи медичні проблеми.

– Військові РФ допускають злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, включаючи випадки зґвалтувань дітей.

– Російські військові порушують право дітей на захист від вербування та участі у війні, штучно втягуючи їх у конфлікт.

Ці дії Росії створюють надзвичайно складну та небезпечну ситуацію для дітей в зоні конфлікту, порушуючи міжнародні стандарти та права ДИТИНИ.

Станом на 2 травня, за інформацією Уповноваженої Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації Дар'ї Герасимчук, понад 180 тисяч українських дітей вже вивезли до Росії до так званих «ЛДНР» [61]. Це створює загрозу незаконного усиновлення українських дітей громадянами Росії. Така політика націлена на примусову русифікацію та підрив української ідентичності серед дітей. Депортовані діти направляються у віддалені та депресивні регіони Росії, де в них вилучають українські документи, особисті речі та засоби зв'язку. Замість цього виділяють документи, які обмежують їхню можливість залишати ці регіони протягом двох років.

Під час депортації діти примушені проходити через фільтраційні табори, де вони часто перебувають у шкідливих для здоров'я умовах. Крім того, існує ризик торгівлі та викраденням дітей, чия доля залишається невідомою. Це ускладнює пошук та повернення українських дітей.

2.2 Розвиток соціального захисту дітей в Україні

Вторгнення Росії та активні бойові дії, які тривають в Україні з 24 лютого 2022 року, призвели до масштабного переміщення громадянського населення, що є безпрецедентним явищем в сучасній історії Європи.

Вже з самого початку війни, з 27 лютого по 9 березня 2022 року, понад 1,5 мільйона людей покинули Україну. Щоденно країну залишали більше 150 тисяч осіб, а 6 березня 2022 року зафіксовано історичний максимум – кордон перетнуло 210,5 тисяч осіб. Загалом після 24 лютого 2022 року близько третини всіх українців, включаючи дітей, були змушені залишити свої домівки. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців на 9 травня 2023 року, в Європі перебуває 8 207 977 українських біженців, з них 5 093 606 зареєструвалися для тимчасового захисту або аналогічних національних програм захисту. Додатково 2 875 215 осіб зазначені УВКБ ООН як біженці в країні-агресорі, Росії, та її союзнику - Білорусі. За даними Міжнародної організації з міграції на 23 січня 2023 року, в Україні зареєстровано 5 352 000 внутрішньо переміщених осіб [38].

Точна статистика кількості українських дітей за кордоном відсутня через постійно змінюючуся ситуацію та різні підходи до підрахунків. Різні аналітичні системи оцінюють частку дітей серед біженців за кордоном в межах 34-40%, що означає, що з початку російського вторгнення Україну покинуло близько 3 мільйонів дітей і молоді. Літом 2022 року в інших країнах перебували 672 тисячі українських школярів (за словами голови Державної служби якості освіти України Руслана Гурака, 21 липня 2022 року); в польських школах на початку 2022-2023 навчального року навчалось 185 тисяч українських дітей (висловлення міністра освіти Польщі, інтерв'ю, 2 вересня 2022 року).

Країни Європи та світу продемонстрували безпрецедентну солідарність з біженцями з України, яка виявилася як на міжнародному та національному рівнях, так і у мобілізації громадських організацій, активістів-волонтерів та просто небайдужих людей.

Цей звіт ґрунтується на даних моніторингу та опитувань десятків батьків та дітей з родин біженців, а також відповідальних осіб, працівників громадських організацій, волонтерів та інших осіб, які долучилися до надання допомоги українським біженцям. Моніторинг проводився з жовтня 2022 року по березень 2023 року як дистанційно, так і очно в Україні, Молдові, Грузії, Швейцарії, Норвегії, країнах ЄС (Польщі, Чехії, Литві, Німеччині, Італії, Іспанії, Бельгії). Багато опитаних представляють групи із певною вразливістю: багатодітні сім'ї, сім'ї з дітьми з інвалідністю, ромські сім'ї. Крім того, цитуються інші дослідження з схожої тематики, а також використовуються дані з інших відкритих джерел [30].

Згідно з німецьким законодавством соціальна допомога, надана в Німеччині, доступна лише для отримувачів, які проживають на території Німеччини. Маргрет Беве з громадської асоціації VdK пояснює, що навіть німці, які проживають за кордоном, не мають права на ці виплати. Беве зауважує, що система соціальних виплат в Німеччині спрямована на забезпечення мінімального гідного існування, включаючи освіту для дітей та придбання меблів. Таким чином, коли особа звертається за соціальною допомогою або пенсією, перевіряється, чи отримує вона пенсію чи інші виплати з України, і ці суми враховуються при призначенні допомоги. Щодо українських біженців, які отримують соціальні виплати в Німеччині, Федеральне агентство праці повідомило, що немає даних про системні зловживання цими виплатами. Однак у окремих випадках було виявлено, що українці не завжди повідомляють про свої візити в Україну, що може впливати на призначення виплат. Близько 80% українських біженців в Німеччині проживають в квартирах, частково оплачуваних державою. Витрати на оренду та житло становлять 750-850 євро на людину щомісяця. Крім того, надається медичне страхування, інтеграційні курси та підтримка для дітей і пенсіонерів.

В цей час Україна активно працює над формуванням законодавства в галузі охорони дитинства, відповідно до міжнародних та європейських

стандартів. Зазначено певні досягнення у захисті прав та законних інтересів дітей-сиріт та тих, хто позбавлений батьківського піклування. Розвиваються сімейні форми виховання, ухвалено Закон України "Про Загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" до 2021 року" [57].

Проте найгострішою залишається проблема відсутності інтеграційного підходу до соціального захисту дитинства. Незважаючи на ухвалення законів, відсутність цілісної державної системи забезпечення прав кожної дитини лишається актуальною, і необхідно створити умови для гармонійного розвитку кожної особи відповідно до вимог Конвенції ООН про права дитини та цілей розвитку, проголошених Декларацією тисячоліття ООН.

Результати психологічних та соціально-педагогічних досліджень вказують на загальне несприятливе становище дітей у суспільстві. Вчені констатують, що правова захищеність дитинства часто має декларативний характер, існує розбіжність у сприйнятті дитинства як суб'єкта чи об'єкта культури та суспільства. Зазначається, що турбота про молоде покоління повинна ґрунтуватися не лише на економічному розвитку суспільства, але й на свідомому ставленні держави та суспільства до дитинства як невід'ємної частини єдиного способу життя та культури. Потребується перегляд ціннісної системи дорослих та перебудова поглядів на дитинство.

Тридцять три роки тому, 20 листопада 1989 року, Генеральна Асамблея ООН прийняла Конвенцію про права дитини (КПРД). Це стало важливою подією: вперше держави визнали дітей як повноправних володарів усього комплексу прав людини на рівних з дорослими [41]. На сьогодні Конвенція залишається найважливішим міжнародним документом, присвяченим захисту прав дітей у всьому світі. Створена на основі Конвенції система моніторингу є ключовим інструментом для оцінки досягнень і прогалин на національному рівні. Крім того, механізм, який дозволяє звертатися з індивідуальними скаргами до Комітету з прав дитини, відкрив нові можливості для дітей домагатися того, щоб їхній голос був почутим, а їхні права визнані.

З 1989 року в країнах-членах Ради Європи досягнуто значний прогрес. З метою поліпшення дотримання положень Конвенції були внесені поправки до законодавства. Також реформували судові системи, щоб більше враховувати потреби дітей, і в ряді країн-членів були розроблені національні стратегії на підтримку дітей, створені конкретні органи для моніторингу дотримання їхніх прав.

Тим часом країни-члени все ще можуть не виконувати свої зобов'язання щодо прав дітей. Заходи з захисту прав дітей не можуть бути реалізовані через фінансові обмеження, особливо в епоху жорсткої економії. Аргументи проти забезпечення прав дітей, зокрема в сфері ювенальної юстиції, на підставі того, що такі заходи, як вважається, становлять необґрунтоване втручання в права батьків виховувати своїх дітей за своїм бажанням [23]. Розгляди, пов'язані з питаннями безпеки чи контролю за міграцією, в багатьох країнах, як правило, переважають над необхідністю враховувати найкращі інтереси дитини.

Основна причина такого невиконання положень КПРД полягає в тому, що діти все ще часто не розглядаються як повноправні володарі прав з боку політиків, керівників, а іноді і фахівців, які з ними працюють, а навіть з боку їхніх батьків. Це призводить до постійних порушень прав дітей по всьому континенту.

В Україні, яка визначає себе як соціальну державу, важливо створювати умови для гідного життя та вільного розвитку дітей. Однак, соціально-економічні зміни в суспільстві супроводжуються погіршенням соціального становища дітей: зростанням бідності, погіршенням здоров'я, збільшенням дитячої злочинності, та іншими проблемами [5]. Це ставить під сумнів рівень благополуччя в країні, і визначає необхідність ретельного вирішення питань соціального захисту дітей.

В умовах реформування громадського життя в Україні, збільшується кількість дітей, які потребують соціального захисту. Становище дітей ускладнюється незнанням батьків, соціальних працівників та педагогів

правових аспектів соціального захисту дитинства. Знання у цій сфері є ключовим інструментом ефективного захисту дітей.

Сутність соціального захисту дитинства полягає в забезпеченні організаційних, правових, фінансово-економічних, соціально-психолого-педагогічних засобів та методів для підтримки та допомоги дітям у задоволенні їхніх потреб і інтересів. Це поняття виходить за межі "правового захисту дитини" та охоплює всю систему гарантій, які забезпечують реалізацію прав дітей.

Сучасний соціальний захист дитинства визнається одним із ключових факторів економічного, соціального та культурного розвитку суспільства та держави, а також є основою національної безпеки. Право дитини на соціальний захист та доступність соціальної допомоги стали невід'ємними правами особистості, закріпленими в конституціях більшості цивілізованих країн. Нажаль, сучасний стан захисту дитинства та реалізації прав дітей викликає тривогу. Зазначається зниження потенціалу соціального захисту дитинства. Проте, виправлення цієї ситуації передбачає створення належних умов для розвитку кожної дитини, оновлення системи соціального захисту та розробку ефективної соціальної політики.

Згідно із **законом "Про основні гарантії прав дитини в Україні"**, визначені **принципи державної політики захисту дитинства** включають законодавче забезпечення прав дитини, підтримку родини для забезпечення виховання, відпочинку і оздоровлення дітей, а також захист їхніх прав та підготовку до повноцінного життя в суспільстві [58]. Також визначена відповідальність посадових осіб та громадян за порушення прав і законних інтересів дитини, а також **підтримка суспільних об'єднань і інших організацій, що здійснюють діяльність по захисту прав і законних інтересів дитини.**

Структурні компоненти системи соціального захисту дитинства включають різні форми і методи реалізації. До форм соціального захисту дитинства відносять [43]:

– Ухвали та рішення компетентних органів у сфері соціального захисту дитинства.

– Програми, такі як цільова програма "Діти України", яка визначає основні напрямки діяльності держави в сфері соціального захисту дитинства. Також існують регіональні програми, які враховують специфіку регіонів та потреби різних категорій дітей.

– Плани заходів щодо соціального захисту дитинства, які включають плани дій для поліпшення положення дітей в Україні.

– Створення та розвиток матеріальної бази для соціального захисту дитинства, використання державних і недержавних ресурсів та контроль за їхнім використанням.

Необхідно відзначити наявність методів соціального захисту дитинства, таких як:

– **Переконання діючих і потенційних суб'єктів соціального захисту дитинства у необхідності активної участі в цьому процесі.**

– Використання авторитету відомих осіб у сфері державної, громадської, релігійної, науково-культурної діяльності при проведенні заходів щодо захисту прав та охорони дітей.

– Стимулювання та заохочення заходів, спрямованих на соціальний захист дитинства.

– Використання методу примусу, який застосовується, наприклад, у стягненні податків та аліментів на користь дітей, захисті їхніх прав на спадщину, житлову площу та інших ситуаціях.

– Застосування методу аналізу та прогнозу в розвитку системи соціального захисту дитинства, особливо у нормотворчості, що регулює повсякденне життя всіх дітей, зокрема тих, які потребують соціального захисту.

Позитивні аспекти рішення проблем соціального захисту дітей включають визначені напрямки державної соціальної політики, принципи державної політики, форми та методи соціального захисту дитинства.

Зокрема, соціально-правовий захист дитини повинен враховувати здійснення державної соціальної політики, проведення спеціальних програм для дітей, удосконалення законодавчого забезпечення та захисту їхніх прав, створення соціальних служб і підвищення рівня освіченості дітей та дорослих. Однак важливо визначити чітку координацію між різними організаціями та установами, відповідальними за захист прав та інтересів дітей в Україні, для забезпечення ефективної роботи системи соціального захисту дитинства. Комітет ООН з прав дитини, як міжнародний контрольний орган для виконання Конвенції, у 2002 році затвердив документ "Роль незалежних національних правозахисних інституцій у захисті та підтримці прав дитини". У цьому документі стверджується, що кожна держава повинна мати незалежний правозахисний орган, що відповідає за захист та забезпечення прав дітей, діє незалежно від форми і має здатність моніторити стан захисту дитинства та їхнього благополуччя [9]. Основні функції та повноваження такого омбудсмена включають проведення незалежного нагляду за виконанням державою зобов'язань за Конвенцією, сприяння узгодженню національного законодавства з міжнародними стандартами, консультативна допомога, вплив на національне законодавство та політику з питань дітей, координація дій органів влади на всіх рівнях, вжиття заходів щодо відновлення прав дітей та розгляд скарг.

Україна впровадила інститут дитячого омбудсмена в 2011 році, призначивши йому завдання забезпечити дотримання конституційних прав дітей та виконання міжнародних зобов'язань у цій сфері. Омбудсмен також отримав права вносити пропозиції щодо припинення порушень та рекомендації з питань захисту прав дітей [40]. Щоб уникнути дублювання функцій, омбудсмен не підміщував інші державні органи, але виконував роль постійного моніторингу прав та інтересів дітей в Україні, взаємодіяв з організаціями та мав широкі повноваження, такі як участь в опрацюванні законів, відвідування установ та вивчення стану соціально-правового захисту дітей.

Міжнародний досвід підтверджує, що інститут омбудсмена є найбільш ефективним механізмом для незалежного контролю за виконанням прав дітей. Україна впровадила дитячого омбудсмена через Адміністрацію Президента, яка також створила консультативну раду з захисту прав дітей. Для забезпечення широкого виконання повноважень омбудсмена встановлено співпрацю з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини.

У зв'язку з військовим конфліктом на території України виникли виклики щодо захисту прав дітей. Переселення дітей з окупованих територій призвело до необхідності нових заходів з їх соціальної підтримки та допомоги. Влада визначила завдання щодо підтримки сімей з дітьми та переселенців, включаючи виплату допомог, надання юридичної, психологічної та соціальної підтримки.

Україна ратифікувала Факультативний протокол про участь дітей у збройних конфліктах, але виникає проблема практичної реалізації цих норм у зв'язку з відсутністю ефективних механізмів притягнення винних осіб. Однак у законодавстві України передбачено заборону вербування чи використання осіб, які не досягли 18-річного віку у військових діях.

2.3 Аналіз програм у сфері соціального захисту прав дитини

Фонд Германа Гмайнера та СОС Дитячі Містечка розробили програму "Підтримка реформування системи захисту прав дитини – зміцнення прав дітей", спрямовану на покращення систем опіки над дітьми, зокрема введення альтернативних форм опіки, у країнах Західних Балкан та Східній Європі. Ця програма охопила п'ять країн, включаючи Албанію, Армению, Білорусь, Північну Македонію та Україну. Загальна мета програми полягала в підтримці реформування систем опіки над дітьми у кожній країні, з фокусом на впровадженні сучасних форм опіки, запобіганні вилученню дітей з сімей та деінституціалізації опіки над дітьми [62].

Під час розгляду програми "Реформування систем захисту прав дитини – зміцнення прав дітей" виявилось, що малося на меті порівняльний аналіз

чинних політик у сфері захисту прав дитини у п'яти країнах та оцінку потенційного внеску майбутньої програми у досягнення загальної мети – вдосконалення систем опіки над дітьми у кожній з країн. Дослідження складалося з двох основних компонентів: 1) аналіз на рівні кожної з п'ятьох країн та 2) попередня оцінка програми загалом [26].

Агентство соціального консалтингу "Соціоконсалтинг" провело аналіз на рівні України, що включав огляд поточного стану в сфері опіки над дітьми, з урахуванням наступних аспектів:

- Профіль, ситуація та основні потреби цільової групи.
- Основні зацікавлені сторони в сфері опіки над дітьми.
- Аналіз законодавства та політичних напрямків.
- Вивчення основних реформ у галузі опіки над дітьми.
- Визначення наявних прогалин у цій області.

Аналіз базувався на вторинних даних, що були зібрані під час кабінетного аналізу, а також на глибинних інтерв'ю з експертами. Кабінетний аналіз включав розгляд законодавства, стратегічних документів, звітів про політику, національних та регіональних звітів щодо опіки над дітьми, а також статистичних даних про вразливих дітей [3]. Також проводилося картування ключових учасників, проєктів та програм у сфері опіки над дітьми.

Під час глибинних інтерв'ю було перевірено основні висновки кабінетного дослідження та виявлено прогалини в інформації. Загалом було проведено 12 інтерв'ю з представниками органів влади в сфері захисту прав дітей на національному та регіональному рівнях, надавачами послуг у галузі опіки над дітьми, основними донорами та іншими експертами в галузі захисту прав дітей.

Дана програма захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання, розроблена Піщанською сільською радою на період з 2019 по 2023 роки, визначає пріоритети та заходи, спрямовані на поліпшення умов життя та розвиток дітей в громаді.

Проаналізуємо основні аспекти програми:

1. Визначення проблем і завдань: Програма визначає проблеми, з якими стикається громада, зокрема у сфері соціально-правового захисту сімей та дітей. Наявність конкретних статистичних даних про кількість дітей у різних категоріях (сироти, діти з малозабезпечених сімей, тощо) підсилює обґрунтованість програми.

2. Законодавчий контекст: Вказано на важливість додержання міжнародних зобов'язань, зокрема Конвенції ООН про права дитини, та зазначено основні напрями діяльності, що відповідають пріоритетам зазначеним у Спеціальній сесії в інтересах дітей Генеральної Асамблеї ООН.

3. Стратегічні напрями: Програма визначає чотири пріоритетні напрями діяльності, що орієнтовані на пропаганду здорового способу життя, забезпечення якісної освіти, захист від насильства та експлуатації, і боротьбу з ВІЛ/СНІДом. Ці напрями відображають загальноприйняті міжнародні стандарти для захисту прав дітей.

4. Аналіз сільської громади: Програма враховує конкретні потреби Піщанської громади, вказуючи на кількість дітей у різних категоріях та ідентифікуючи причини, що призводять до складних життєвих обставин.

5. Робота з сім'ями та дітьми: Програма визначає органи, що відповідають за захист прав дітей, а також конкретні заходи, які планується впроваджувати для покращення умов життя та виховання дітей. Рейди, відвідування опікунських сімей та інші заходи вказують на системний підхід до розв'язання проблем.

6. Етапи реалізації: Програма розподілена на два етапи з визначеними завданнями на кожен з них, що вказує на системність та послідовність підходу.

7. Моніторинг та аналіз результатів: Програма передбачає аналіз досягнення очікуваних результатів та визначення стратегічного напрямку подальшого розвитку. Це сприяє ефективному вдосконаленню системи захисту прав дітей.

В цілому, програма має потужний потенціал для покращення умов життя та захисту прав дітей в Піщанській сільській громаді, аналізуючи конкретні проблеми та запроваджуючи заходи на різних рівнях впливу. Однак, для успішної реалізації, важливо забезпечити фінансову підтримку та взаємодію між всіма зацікавленими сторонами.

Програма Соціального та правового захисту дітей, попередження безпритульності та бездоглядності серед дітей на 2021–2024 роки визначає важливі напрями діяльності у сфері дитячого захисту в місті [57]. Розглянемо основні аспекти програми:

1. Законодавча база:

- Програма ґрунтується на чинному законодавстві, включаючи Сімейний кодекс України, Цивільний кодекс України та інші важливі закони та постанови, що стосуються захисту прав та інтересів дітей.

2. Основні проблеми, які вирішуються:

- Програма ідентифікує основні проблеми, такі як безпритульність, бездоглядність, ризики для сімей у складних життєвих обставинах. Чітке визначення проблем дозволяє зосередитися на конкретних завданнях.

3. Цілі та завдання:

- Програма визначає конкретні цілі, такі як розвиток сімейного влаштування дітей, робота з раннім виявленням сімей у ризикованих умовах, підтримка сімей з дітьми та інші напрямки.

4. Закріплення захисних механізмів:

- Програма вказує на використання різноманітних захисних механізмів, включаючи правові, економічні, соціально-педагогічні та психологічні засоби впливу.

5. Координація з іншими програмами:

- Програма зазначає необхідність співпраці та координації з іншими програмами та проектами, зокрема тими, що стосуються захисту прав дітей та розвитку сімей.

6. Механізми реалізації:

- Програма вказує на ряд механізмів, таких як розвиток системи сімейного влаштування, підтримка сімей через соціальні послуги, патронатне виховання та інші інструменти реалізації цілей.

7. Профілактика та соціальна реклама:

- Програма визначає напрямки профілактики соціального сирітства, що включають розвиток інклюзивної освіти, роботу з сім'ями на місці проживання та інші заходи. Також, акцентується на розповсюдженні соціальної реклами для підвищення свідомості громадськості.

8. Аналіз соціально-економічного та правового контексту:

- Програма враховує вплив соціально-економічного та правового контексту на реалізацію заходів і намічає завдання для вирішення конкретних проблем.

9. Акцент на сімейні форми виховання:

- Великий акцент робиться на підтримці та розвитку сімейних форм виховання дітей, включаючи систему патронатного виховання.

10. Механізми контролю та оцінки:

- Програма передбачає систему контролю за станом утримання та виховання дітей у сім'ях та оцінку результатів реалізації програмних заходів.

11. Публічна активність:

- Програма сприяє формуванню громадської позиції та активної участі громади в захисті прав та інтересів дітей.

Програма має докладну структуру, яка враховує різні аспекти проблеми соціального захисту дітей та попередження безпритульності. Ключові пункти, такі як законодавча база, визначення цілей, механізми реалізації та контролю, є добре проробленими.

Існують різні програми соціального захисту дітей, багато з яких є недержавними. Кожна з цих програм відіграє важливу роль у житті кожної дитини та сприяє її соціальному розвитку в країні. Наприклад, програма "Сирітству – ні!" була створена Фондом Ріната Ахметова у 2008 році з пріоритетом на сімейні цінності та захист інтересів дітей. Фонд активно

підтримує сім'ї опікунів, прийомних батьків, дитячі будинки сімейного типу та сприяє національному усиновленню. Протягом 2010–2014 років у Донецьку був реалізований проект "Збережемо дитині родину", спрямований на зменшення кількості позбавлень батьківських прав. Також важливими ініціативами є пілотний проект "Наставництво" (2016–2017), спрямований на адаптивну підготовку вихованців інтернатних закладів до самостійного дорослого життя, та благодійна програма "Зміни одне життя", що надає підтримку дітям-сиротам та дітям без батьківського піклування в інтернатних закладах України. Ці програми реалізуються за участю різних сторін, включаючи благодійний фонд "Зміни одне життя — Україна". Разом із тим, Фонд надає допомогу усиновителям, опікунам та прийомним батькам у вигляді тренінгів, консультацій та вебінарів, сприяючи таким чином створенню позитивного майбутнього для дітей [44]. За період з 2008 по 2023 рік в Україні 9451 тис. дітей вже знайшли свою сім'ю, але 5200 тис. дітей продовжують чекати на усиновлення. На етапі сучасного розвитку соціального захисту дітей в Україні активно впроваджуються програми захисту дітей. Починаючи з 2017 року, в Україні розпочалась деінституціалізація, яку уряд підтримав 9 серпня 2017 року, схваливши Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки. Ця стратегія орієнтована на реформування закладів з метою забезпечення кожної дитини правом на проживання в сім'ї та отримання повноцінного сімейного оточення.

Ситуація в сфері захисту дітей ускладнена політичними та соціально-економічними проблемами в Україні, зокрема в контексті соціально-економічної трансформації та проведення військових операцій. Забезпечення високоякісних та ефективних соціальних послуг для дітей стає важливим завданням в умовах сучасних викликів.

Наразі проводиться перший етап реалізації стратегії, який включає створення регіональних планів. Кожен регіон визначає свої плани реформування, проводить оцінку наявних послуг та потреб громади, аналізує

причини потрапляння дітей в інтернатні заклади, з метою забезпечення найбільш ефективних послуг та уникнення перебування дітей в інтернаті.

Зменшення кількості дітей в суспільстві викликає занепокоєння, враховуючи їхню чутливість до змін. Україна стикається з питанням низького рівня народжуваності та великої кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Зокрема, з 1991 року кількість дітей в Україні зменшилась з 13 187 177 до 7 609 297 (станом на 1 січня 2018 року) [38].

За останні роки в Україні було усиновлено значну кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Однак існують виклики, такі як функціонування інтернатів та питання ефективності соціальних служб для захисту дітей. Усунення цих проблем є ключовим завданням на шляху до створення сприятливого середовища для всебічного розвитку дітей в Україні.

На початку 2020 року в області було зареєстровано понад 553,418 вимушених переселенців, з яких 69,726 є дітьми. У зв'язку з цим, кожна восьма дитина потребує допомоги та підтримки з боку держави. З результатів моніторингу можна виділити 308 внутрішніх переміщених осіб, які мають статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них 291 з Донецької області та 17 з Луганської області [47].

У 2021 році спостерігається зростання кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 40 осіб або 0,8%. Загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на обліку служб у справах дітей області, становить 4,749, з них 1,558 - біологічні сироти або 33%.

Стосовно причин становлення статусу "дитина-сирота", 80% дітей втратили батьківські права через батьківську недбалість та асоціальний спосіб життя; 5% були покинуті батьками в пологових будинках чи медичних закладах; 3% втратили батьків внаслідок рішення суду про їхню відсутність або смерть; 1% потребують піклування через недієздатність батьків або неможливість забезпечити належний догляд; 6% потрапили під опіку через

ув'язнення батьків; 4% були відібрані від батьків без позбавлення їхніх батьківських прав [59].

Щодо насильства над дітьми, 45 дітей постраждали від фізичного, 3 від сексуального та 22 від психологічного насильства. У 2018 році було розглянуто 123 повідомлення про насильство в сім'ї та 2 - поза сімейним оточенням. Одна дитина була вилучена з родини через фізичне насильство.

Служби у справах дітей вживають заходів для захисту та допомоги дітям, які стали жертвами насильства, включаючи психологічну підтримку та вилучення дітей з небезпечного оточення. Також існують відповідні санкції для осіб, які вчинили насильство над дітьми.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.

Бідність та соціальна нерівність є серйозними проблемами в регіонах, які впливають на дітей найбільш суттєвим чином. ЮНІСЕФ підтверджує наявність монетарної та багатомірної бідності, особливо серед багатодітних сімей та тих, у яких є діти-інваліди. Незважаючи на існуючі соціальні заходи, ефективне охоплення та відповідність допомоги різним потребам сімей залишається викликом. Створення Державного органу з питань дітей та національного плану є позитивним кроком вперед, але є необхідність в подальшій інтеграції та координації у забезпеченні соціального захисту. Порушення прав дітей в збройних конфліктах, зокрема Росією, є серйозною та систематичною проблемою, яка потребує міжнародної реакції. Україна в свою чергу активно працює над дотриманням міжнародних стандартів та захистом прав дітей. Насправді, правова захищеність дитинства виявляється декларативною, а існує розбіжність у сприйнятті дитинства як суб'єкта чи об'єкта культури та суспільства.

Національна ситуація в Україні вказує на прогалини у системі опіки над дітьми, які потребують уваги та реформ. Міжнародні ініціативи, такі як програма "Підтримка реформування системи захисту прав дитини" у різних країнах, свідчать про спільні зусилля громадських організацій та фондів у вирішенні проблем захисту прав дітей. Проте важливо не лише розробляти

програми, але й ефективно оцінювати їхню дієвість на практиці. Зазначена необхідність перегляду ціннісної системи для забезпечення повноцінного розвитку дітей підкреслює важливість не лише соціальних, але і культурних змін у сприйнятті дитинства. Усі ці аспекти вказують на необхідність інтеграційного підходу та співпраці всіх секторів суспільства для забезпечення повного захисту та розвитку дітей у регіоні.

Програми в сфері соціального захисту дітей є невід'ємною частиною суспільної системи, спрямованою на забезпечення благополуччя та захисту прав кожної дитини. Засновані на ключових цінностях, ці програми визнають та гарантують права та гідність дітей, створюють умови для повноцінного фізичного та емоційного розвитку. Особлива увага надається вразливим групам, таким як багатодітні сім'ї та діти з інвалідністю, забезпечуючи їм рівні можливості та захист від соціальної виключеності. Програми соціального захисту виступають за соціальну справедливість, спрямовану на зменшення соціальних нерівностей та створення рівних умов для всіх дітей. Їхня цінність виявляється в активному захисті від насильства та зловживань, забезпечуючи безпеку та благополуччя молодого покоління. Крім того, програми розглядаються як інтегровані зусилля, що об'єднують усі сфери суспільства – державний, громадський та приватний сектори – з метою ефективного вирішення соціальних проблем та надання комплексної ДОПОМОГИ.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

3.1 Виклики для соціальних працівників у галузі захисту прав дитини

Професійна компетентність - це здатність кваліфіковано виконувати професійну діяльність, виконувати певні завдання та обов'язки. Професійна компетентність об'єднує знання, переконання, цінності, вміння, навички, досвід людини, готовність і здатність реалізувати обсяг повноважень, що визначають його відповідальність у виконанні поставлених завдань. Професійна компетентність соціального працівника повинна охоплювати особисті якості, а також вміння і навички, досвід, які забезпечують мінімізацію або подолання складних життєвих ситуацій, ефективність процесу спілкування з отримувачами соціальних послуг та колегами і надання соціальних послуг.

Професійна компетентність такого спеціаліста оцінюється відповідно до вимог Міністерства праці та соціального розвитку [13]. Спеціальна Рада з освіти США розробила 10 критеріїв компетентності працівника соціальної сфери, який повинен вміти виконувати наступне:

- ідентифікувати та оцінювати ситуацію в тих випадках, коли потрібно почати (або припинити), посилити, відновити, захистити відносини між людьми та соціальними інститутами;
- розробляти план, на основі оцінки проблеми, вивчення досягнень цілей та адекватних заходів, а також забезпечувати його виконання з метою покращення благополуччя людини;
- розвивати здібності людини в розв'язанні проблем, подоланні стресів;
- з'єднувати людей з системами, які забезпечують їх ресурсами, послугами та можливостями;
- ефективно захищати найбільш дискримінованих та вразливих членів спільноти;

- сприяти ефективності та гуманності дій систем, які забезпечують людей послугами, ресурсами та можливостями;
- активно брати участь у створенні нових, модифікованих чи вдосконалених систем послуг, ресурсів та можливостей, які є більш обґрунтованими та чутливими до запитів споживачів послуг, а також в ліквідації тих систем, які не є доцільними, ефективними;
- оцінювати ефективність виконаної роботи;
- постійно вдосконалюватися в професії, розширюючи базу професійних знань і дотримуючись стандартів та етичних норм професії;
- сприяти вдосконаленню служби/організації, яку він представляє.

Введення соціальних працівників дозволило виявити в українському суспільстві ряд проблем, які потребують комплексного вирішення шляхом взаємодії різних суб'єктів соціальної роботи. Зараз остаточно визначаються функції та безпосередні завдання спеціаліста з соціальної роботи (рівень "магістр" і рівень "бакалавр").

Спеціаліст з соціальної роботи з академічним ступенем магістра веде науково-дослідну діяльність у соціальній сфері, займається обґрунтуванням та практичним застосуванням знань, пов'язаних з вирішенням проблем дітей, які опинилися в складних життєвих ситуаціях [32].

Його обов'язки включають:

- участь у реалізації соціальної політики, плануванні організації та розвитку системи соціальних послуг і обслуговування;
- проведення самостійних досліджень з аналізу основних тенденцій розвитку теорії та практики соціальної роботи в Україні та за кордоном;
- вивчення актуальних соціальних проблем в установах, організаціях та на підприємствах, розробка заходів, спрямованих на їх вирішення;
- організацію та управління діяльністю соціальних служб, установ і організацій на різних рівнях виконавчої влади;

- організацію соціально-проектної діяльності з метою підвищення якості соціальної роботи та забезпечення соціального благополуччя особистості і суспільства;
- створення і реалізація соціальних програм з розв'язання актуальних проблем життєдіяльності індивіда, групи та суспільства, подолання труднощів;
- участь у організації діяльності з задоволення потреб різних груп населення, спрямованої на підвищення рівня їх соціальної адаптації та реабілітації, забезпечення здорового способу життя;
- розробка і впровадження інноваційних технологій збереження і розвитку ресурсів людини, груп, спільнот;
- розробка і реалізація технологій вирішення та профілактики соціальних конфліктів, негативних соціальних явищ, забезпечення соціальної безпеки людини, суспільства та держави;
- розробка і впровадження доказово ефективних технологій надання соціальних послуг, визначених національними стандартами України у сфері соціального обслуговування населення;
- консультування населення в сфері соціального захисту;
- надання допомоги і консультацій соціальним працівникам рівня бакалавра та іншим спеціалістам соціальної сфери;
- участь у розслідуванні випадків зловживання або недбалості та прийняття заходів для захисту дітей та інших осіб, які знаходяться під загрозою;
- захист і лобіювання інтересів груп клієнтів у спільнотах з метою вирішення проблем, які стосуються їхніх інтересів;
- організацію і підтримку громадських ініціатив, розвиток благодійності та волонтерства в соціальній сфері;
- викладацьку діяльність з питань соціальної роботи;
- керівництво соціальними працівниками;

- розробка рекомендацій щодо вдосконалення форм організації праці та умов працевлаштування фахівців у сфері соціальної роботи;
- розробка і впровадження показників соціальної звітності; контроль за наданням якісних соціальних послуг і обслуговування відповідно до установлених стандартів;
- підвищення власної професійної компетентності та іміджу соціальної роботи.

Спеціалісти з соціальної роботи на рівні бакалавра надають допомогу та підтримку професіоналам у сфері соціальної діяльності, аналізують фактичні дані, виконують підготовку документів, адміністрування та реалізацію програм соціальної допомоги; надають соціальну підтримку та допомогу окремим особам, сім'ям та громадам у вирішенні особистих та соціальних проблем.

До їх обов'язків входить:

- виявлення та облік вразливих осіб, груп громадян у спільноті;
- направлення осіб до інших фахівців, установ;
- проведення оцінки потреб особи/дитини та її сім'ї та складання індивідуального плану роботи;
- сприяння у створенні та координації діяльності міждисциплінарних команд, які надають соціальні послуги;
- встановлення контакту та формування довірчих відносин з клієнтом, враховуючи його культурні, етнічні, вікові, гендерні особливості;
- проведення прийому громадян з питань соціального обслуговування; надання допомоги окремим особам та сім'ям у вирішенні особистих та соціальних проблем;
- пошук підтримуючих ресурсів для осіб у складних життєвих ситуаціях; сприяння розвитку їх самовизначення та незалежності;
- сприяння забезпеченню безпеки клієнта та захисту його прав; виявлення випадків зловживання чи порушення прав;

- допомога/підготовка документів для передачі до суду, отримання пенсійного, соціального забезпечення, соціальних допомог та інших виплат відповідно до чинного законодавства;
- сприяння у підготовці заяв, скарг та ін., необхідних для отримання державних та муніципальних послуг;
- консультування клієнтів та їх найближчого оточення з різних питань соціальної роботи, соціального обслуговування;
- консультування осіб, які проживають у дитячих будинках та інтернатах, контроль за їхньою діяльністю, допомога у довипускну та випускну плануванні їхнього подальшого життя;
- сприяння проходженню медико-соціальної експертизи;
- робота з правопорушниками під час та після виконання покарання з метою надання їм допомоги для інтеграції в спільноту та ресоціалізації;
- розробка профілактичних програм відповідно до потреб клієнтських груп, потреб громад; відбір та залучення клієнтів до участі у профілактичних програмах різного спрямування;
- організація та проведення профілактичної діяльності з питань: шкідливих звичок (алкоголізм, куріння); ВІЛ-інфікування, наркоманії, насильства та ін.;
- надання допомоги з предоставлення громадянам тимчасового житла;
- надання допомоги у здобутті професії та трудовому влаштуванні клієнтів;
- формування позитивного мислення, активного способу життя клієнта, залучення його до соціально корисної діяльності;
- супровід реінтеграції дітей в біологічні сім'ї;
- сприяння отриманню психологічної допомоги, консультуванню клієнта іншими фахівцями;
- створення груп взаємодопомоги клієнтів;

- допомога особам із психічними чи фізичними відхиленнями у отриманні необхідного лікування та участі в соціально-трудовому житті;
- підтримання зв'язку з іншими соціальними службами, навчальними закладами, закладами охорони здоров'я, правопорядку та ін., які мають стосунок до клієнтів, для надання їм соціальних послуг;
- виявлення та мобілізація ресурсів організацій, громадських об'єднань та приватних осіб для реалізації заходів з соціального захисту громадян;
- участь у соціально-проектній діяльності, спрямованій на підвищення якості соціальної роботи та забезпечення соціального благополуччя особи та суспільства;
- залучення до роботи соціальних волонтерів;
- участь у діяльності з задоволення особливих освітніх потреб різних груп населення, спрямованої на підвищення рівня їх соціальної адаптації та реабілітації, забезпечення здорового способу життя;
- проведення оцінки досягнутих результатів власної професійної діяльності;
- надання допомоги в оцінці ефективності прийнятих заходів та програм, сприяння проведенню моніторингу та обзору результатів наданих послуг;
- проведення просвітницької та інформаційної роботи в громаді, сім'ях з питань соціальної роботи, соціального обслуговування, надання соціальних послуг;
- підтримання громадської довіри до соціальних служб;
- ведення звітності про роботу з клієнтами, складання річних та проміжних звітів;
- підвищення власної професійної компетентності.

Сьогодні соціальна робота рухається по траєкторії, яка базується на цінностях. Правила взаємодії визначає етика і мораль. Але етика також

розвивається і адаптується. Точніше кажучи, розширюється розуміння тої чи іншої цінності.

Загальні етичні засади діяльності фахівця з соціальної роботи такі:

– повага до гідності кожної людини (не можна допускати жодних проявів презирства до особистості, прямого чи непрямого примусу клієнтів до будь-яких дій);

– пріоритетність інтересів отримувачів соціальних послуг;

– толерантність (терпимість до різних емоційних виявів клієнтів; сприйняття цінностей клієнтів незалежно від їхнього способу життя, поведінки, соціального та національного походження, статі тощо);

– довіра та взаємодія у вирішенні проблем клієнта та інше.

Норми етичної поведінки фахівців з соціальної роботи:

– етична поведінка щодо професії полягає в дотриманні вимог кодексу, підвищенні якості та ефективності соціальних послуг, взятті відповідальності за отримувача послуг;

– етична поведінка щодо колег полягає в визнанні різних поглядів колег з соціальної роботи та інших фахівців, висловленні критичних зауважень лаконічно і коректно; обміні знаннями, досвідом і думками з колегами з соціальної роботи; захисті професійної честі та гідності своїх колег;

– етична поведінка щодо отримувача соціальних послуг полягає в повазі до його особистості та забезпеченні захисту його гідності та прав незалежно від походження, статі, віку, визначенні всіх факторів у проблемі та знаходженні оптимальних видів соціальної послуги; спрямуванні своїх зусиль на безпеку отримувача послуг; відданості допомозі всім рівно; визнанні та повазі цілей, відповідальності отримувача послуг за прийняте рішення;

– етична поведінка щодо взаємодіючих організацій передбачає співпрацю з установами та організаціями, наміри та діяльність яких спрямовані на надання соціальних послуг; підтримку та популяризацію

партнерських відносин між організаціями, які здійснюють соціальну діяльність в суспільстві.

Соціальні працівники у галузі захисту прав дитини стикаються з рядом викликів і завдань у своїй професійній діяльності.

Ось деякі з них:

– Невизначеність та комплексність ситуацій: Багато випадків, з якими стикаються соціальні працівники, є унікальними та складними. Вони пов'язані із різноманітністю ситуацій, таких як сімейне насильство, зловживання, відсутність опіки та багато інших, що потребують індивідуального підходу та вирішення.

– Недостатні ресурси: Часто соціальні служби обмежені фінансовими та іншими ресурсами. Недостатність коштів та персоналу може ускладнити надання високоякісних послуг і підтримки для дітей.

– Емоційне перенавантаження: Робота у сфері захисту прав дитини може бути емоційно виснажливою через те, що працівники стикаються з трагічними та складними життєвими ситуаціями. Це може вплинути на їхню психічну та емоційну стійкість.

– Суперечливі інтереси: В інтересах дитини може бути суперечливість з інтересами родини, соціуму чи інших інституцій. Забезпечення балансу між захистом прав дитини та іншими соціальними чинниками може бути складним завданням.

– Недостатній рівень освіти і свідомості: Деякі випадки порушення прав дитини можуть залишатися невиявленими через недостатню освіту та свідомість у суспільстві. Професійне навчання і громадська освіта можуть бути важливими для покращення ситуації.

– Бюрократичні обмеження: Бюрократичні складнощі та складність правових процесів можуть уповільнити втручання та надання захисту прав ДИТИНИ.

– Недостатній захист працівників: Самі соціальні працівники можуть зазнавати небезпеки чи навіть загрози від тих, кого вони намагаються захистити, що вимагає ефективних механізмів захисту їхніх прав та безпеки.

Для подолання цих викликів важливо вдосконалювати систему соціальної роботи, забезпечувати належний рівень освіти та підтримки для працівників, а також активно сприяти усвідомленості громадськості щодо прав та потреб дітей.

3.2 Перспективи розвитку системи захисту прав дитини

Сфера дії механізму подання та розгляду скарг залежить від широти питань, які стосуються прав дитини, та обмежень законодавчого мандата. Можливість розгляду скарг, що стосуються повного спектру прав дітей, базується на широкому мандаті з прямим посиланням на Конвенцію про права дитини та інші міжнародні документи; також вона ґрунтується на ефективному внутрішньому законодавстві, відповідному міжнародним нормам з питань прав дітей [22]. У багатьох скаргах, які подаються до розгляду відповідних установ, не йдеться про порушення національного законодавства як такого. Фактично мова йде про жорстку практичну реалізацію законодавства та його недоліки, які можуть призводити до проявів несправедливості або негативно впливати на реалізацію прав дітей. Це важливий якісний показник незалежної установи з захисту прав дітей: вона може братися за проблеми, які виходять за рамки традиційної сфери компетенції судових органів конкретної країни.

Проведене дослідження показує, що незалежні установи розглядають скарги, які стосуються всього спектру прав дітей: сексуальне насильство, жорстоке поводження з дітьми в сім'ях, тривале утримання в установах для неповнолітніх, відсутність доступу до освіти, неналежне надання медичних послуг, травля та залякування, опіка, аліменти, активна участь дітей, етнічна та расова дискримінація, поводження з самостійними та розділеними дітьми, а також доступ до соціальних послуг для дітей із обмеженими можливостями,

на останок до багатьох інших аспектів [37]. Мандати деяких установ прямо відображають досягнену угоду, що як державні, так і приватні організації зобов'язані дотримуватися встановлених нею прав, як це робиться в Греції, Литві та Республіці Маврикій. Однак іншим установам не дозволяється розглядати скарги стосовно приватних організацій. Це часто стосується традиційних інститутів омбудсменів, для яких робота з захисту прав дітей є частиною більш широкого спектру прав людини.

Практично всім незалежним установам з захисту прав дітей не дозволяється займатися справами, які розглядаються в судових чи інших адміністративних органах і щодо яких ще не ухвалено рішення, включаючи справи, які можуть бути оскаржені за порядком апеляційного провадження. У деяких випадках установам не дозволяється розглядати скарги, які стосуються певних видів державних організацій (наприклад, організацій, що займаються національною безпекою чи військовою діяльністю) [18].

Дуже мало незалежних установ по захисту прав дітей має право розглядати індивідуальні скарги. Уповноважені особи з прав дітей у Фінляндії, Норвегії та Швеції щороку отримують тисячі повідомлень, включаючи від дітей, але, як правило, вони вирішують справи, передаючи їх на розгляд іншим компетентним органам, психологам і консультантам. Мандати незалежних установ по захисту прав дітей значно варіюються щодо того, хто може подавати скаргу. У деяких випадках немає жодних обмежень, а в інших чітко визначені ролі дитини та її батька (батьків) або опікуна (опікунів). Законодавчий мандат, який дозволяє будь-якій особі подавати скаргу, ймовірно, в більшій мірі забезпечує захист прав дітей [4]. Можливість отримувати скарги від будь-якого джерела сприяє легкості повідомлення про проблеми, пов'язані з добробутом дітей, і підкреслює роль незалежної установи по захисту прав дітей як органу, до якого будь-хто може звернутися із своїм питанням, яке потребує вирішення. Такий відкритий мандат допомагає громадськості бути більш активною у діяльності установи та

підкреслює основоположну ідею, що захист прав дитини — це справа кожного.

Діти можуть подавати скарги безпосередньо до всіх установ, розглянутих у рамках дослідження. У деяких випадках (переважно це стосується інтегрованих установ) закон не прямо визначає, що діти можуть подавати скарги, але це можна розуміти під собою. Колективні скарги (випадки, коли скарги подаються спільно через те, що вони стосуються кількох дітей у однаковому положенні) надають незалежній установі по захисту прав дітей додаткові можливості виявлення системних проблем. Ще одним важливим засобом активізації механізму розгляду скарг є розслідування порушень прав дитини за ініціативою самої установи. Три чверті країн з незалежною установою для захисту прав дітей явно або приховано надали таким установам мандат розглядати справи за своєю ініціативою. Такий мандат надає установі право розслідувати випадки порушення прав дитини незалежно від початкового джерела інформації про порушення. Він також є важливим правовим інструментом, що дозволяє установам діяти на попереджувальному режимі, а не просто реагувати на виниклі обставини.

Є чотири сфери, в яких країни-члени повинні та можуть зробити більше для забезпечення дотримання положень Конвенції про права дитини та ефективного захисту прав дітей.

По-перше, дітей-мігрантів у деяких країнах-членах все ще можна утримувати в ув'язненні лише на підставі їхнього статусу мігранта або статусу їхніх батьків. Як недавно підкреслило Парламентські Збори Ради Європи, політики часто використовують заяви, в яких вони оголошують нелегальних мігрантів, включаючи дітей, злочинців, що призводить до широкого застосування утримання мігрантів в ув'язненні в країнах-членах. Навіть у тих країнах, де таке утримання дітей-мігрантів заборонено, це не завжди дотримується на практиці. Ув'язнення завдає довгострокової шкоди дітям, підриває їх фізичне та психологічне благополуччя та розвиток,

особливо коли вони відокремлені від своїх батьків. Крім того, діти не повинні утримуватися разом із своєю сім'єю лише для того, щоб сім'я залишалася разом, але така практика все ще існує в декількох країнах. Європейський Суд з прав людини (ЄСПЛ) вказав на необхідність обмежувати подібну практику.

По-друге, серйозною проблемою є те, що багато дітей, особливо дітей-ромів та дітей з обмеженими можливостями, все ще виключені з освіти в звичайних школах по всій Європі. Їх тримають у відокремлених або корекційних класах чи школах, обмежуючи при цьому їхню можливість інтеграції в звичайну школу. Сегрегація дітей в освітній сфері, на мою думку, є однією з найгірших форм дискримінації. На жаль, вона продовжується, що підтверджується різними рішеннями ЄСПЛ. Це порушує право дитини на отримання освіти на основі рівних можливостей, а також на розвиток своєї особистості, таланту та здібностей на повну міру, як передбачено Конвенцією про права дитини.

Ще однією проблемою є проблема самозберігаючого безгромадянства серед дітей. В Європі навколо 680 000 людей все ще є особами без громадянства, більшість з яких - діти. У деяких країнах для них існує ризик стати особами без громадянства через відсутність свідоцтва про народження. Це часто відбувається з дітьми, які належать до ізольованих чи дискримінованих груп етнічних меншин, таких як роми-цигани. В інших країнах діти "спадковують" безгромадянство від своїх батьків. Вони також можуть народитися особами без громадянства через міграцію їхніх батьків або через правовий конфлікт між законами про громадянство країни їхнього народження та країни походження їхніх батьків. Конвенція про права дитини гарантує право на отримання громадянства для кожної дитини. Присвоєння громадянства повинно відбуватися при народженні або найкоротший термін після цього, оскільки діти без громадянства позбавлені прав, їх частіше можуть піддавати порушенням прав людини, таким як торгівля людьми і експлуатація, ув'язнення, відсутність доступу до освіти, медичних послуг і соціального забезпечення, а також до системи юстиції.

Четвертою і останньою проблемою, яка потребує особливої уваги, є бідність, яка торкнулася все більше дітей. Згідно з даними Європейського Союзу, у 2022 році в 28 країнах-членах Ради Європи 28% дітей були в зоні ризику бідності чи соціальної ізоляції (у порівнянні з 24,8% всього населення) [54]. Про вищих рівнях дитячої бідності повідомляється у ряді звітів про країни-не члени ЄС. Економічна криза та наступні заходи жорсткої економії, прийняті багатьма європейськими урядами, включаючи розбирання соціальної системи безпеки та скорочення програм підтримки сімей, суттєво негативно вплинули на життя багатьох дітей. У зв'язку з цим скорочуються можливості отримання доступу до відповідних послуг охорони здоров'я та соціальної сфери, нормального житла та якісної освіти. Діти, які виростають в умовах бідності, також більш уразливі щодо дитячої праці та інших форм експлуатації; іноді їх просто забирають з їхніх сімей через погані соціально-економічні умови, незважаючи на те, що ЄСПЛ оцінив таку практику як непов'язану із правом на повагу приватного та сімейного життя. У такій ситуації ці діти мають обмежені можливості отримати доступ до правосуддя для того, щоб оскаржити прийняті рішення та домогтися захисту. Подібна ситуація потенційно може мати довгострокові руйнівні наслідки для європейських суспільств, враховуючи, що хронічна бідність в дитячому віці є однією з головних глибинних причин бідності та соціальної ізоляції у дорослому житті.

На тлі поточних соціально-політичних та економічних труднощів в Україні виникає важливе питання гармонійного та комплексного розвитку дітей, що фактично залишається без системної уваги - основного ресурсу та майбутньої надії країни.

Наразі в Україні проживає більше 7 мільйонів 614 тисяч дітей віком до 17 років, що становить майже 20% від загальної кількості населення. Із загальної кількості дітей 42% - це діти віком до 7 років, 43% - від 7 до 14 років і 15% - від 15 до 17 років [48].

Діти мають свої особливі потреби та, відмінно від дорослих громадян, часто потребують захисту своїх прав. Конвенцію про права дитини, прийняту Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року, називають "світовою конституцією прав дитини". З того часу практично всі країни світу ратифікували цей документ, а Україна включила його в національне законодавство 27 вересня 1991 року.

Проте протягом понад 33 років незалежності Україна не змогла створити ефективних механізмів для забезпечення ефективного захисту прав дитини.

За оцінкою Уповноваженого Президента України з прав дитини Миколи Кулеби, "недостатнє дотримання, порушення прав дитини має місце в усіх сферах системи охорони здоров'я, освіти, соціального захисту. Сьогодні система працює більше на ліквідацію наслідків, аніж причин порушення прав дітей" (стенограма парламентських слухань).

Наприклад, за даними Уповноваженого Президента України з прав дитини, в Україні проживає 153 тисячі дітей з інвалідністю, 104 тисячі - позбавлені батьківської опіки. За його оцінками, 27% дітей регулярно стикаються з жорстокістю та насильством, 65% хоча б раз піддаються насильству, а 30% живуть поза межею бідності [50]. Зараз державна система зосередила свою увагу на діяльності з субсидування соціально незахищених верств населення. Проте ця робота не вирішує проблем бідності, насильства, інвалідності, освіти та багатьох інших.

Актуальними залишаються проблеми сексуального насильства, насильства над жінками, дитячої наркоманії та злочинності. Навіть проблема дитячого безпритульництва в нашій країні в 21 столітті залишається актуальною: протягом першого півріччя 2021 року виявлено 5 574 безпритульних дітей.

Однак, незважаючи на досить чітке уявлення про проблему та актуалізацію питань, забезпечення та дотримання прав дитини в Україні не відбувається.

"Ні Стратегія сталого розвитку "Україна-2021", ні Програма діяльності Кабінету Міністрів України не містили завдань з питань дотримання та захисту прав дитини в Україні. Ми змушені констатувати, що в нашій країні зростають негативні тенденції у сфері забезпечення та захисту прав дітей, оскільки питання захисту прав дітей відступають на другий план в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування", - підтверджує Голова Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Артур Палатний.

Але одним із проєктів Міністерства, що спрямований на захист прав дітей в Україні, є розвиток системи ювенальної пробації. Цей проєкт надає можливість неповнолітнім, які порушили закон, розпочати нове життя та інтегруватися в суспільство, уникаючи відбуття покарання у виховних колоніях. Замість цього дитина залишається в громаді, де співпрацює з фахівцями ювенальної пробації та психологами. Додатково, в Україні прийнята Національна стратегія реформування системи юстиції щодо дітей до 2023 року. Документ акцентує на необхідності вирішення системних проблем у сфері юстиції для дітей, забезпечення міжвідомчої взаємодії, проведення профілактичної та соціально-виховної роботи. Також акцентується на ресоціалізації неповнолітніх, які схильні до правопорушень, і захисті прав дітей-жертв та свідків правопорушень, зокрема, насильства. Стратегія вперше в історії країни ставить перед собою завдання не лише удосконалення уваги до дітей, які порушують закон, але й до інших категорій дітей, що потрапляють у ситуації контакту з правовою системою [35]. Основні завдання стосуються створення єдиного підходу до допиту дітей, незалежно від їхнього статусу у кримінальному провадженні, і вирішення проблем участі дітей у судових процесах, як свідків або потерпілих, включаючи визначення їх правового статусу.

Часто всі питання та проблеми щодо гарантування та дотримання прав дитини покладаються або на батьків, або на громадські організації та волонтерів. Проте, навіть найпотужніші фонди чи громадські ініціативи не

можуть замінити системний державний підхід. Проблема вимагає вирішення на державному рівні - необхідно розробити та затвердити відповідні державні програми.

ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ.

У сфері захисту прав дітей соціальні працівники стикаються з численними викликами, вирішення яких вимагає високої професійної компетентності. Професійна компетентність цих спеціалістів включає в себе знання, переконання, цінності, вміння, навички та досвід, спрямовані на мінімізацію чи подолання складних життєвих ситуацій та надання ефективних соціальних послуг.

У професійній діяльності соціальних працівників з питань захисту прав дітей ключовою є етика, що ґрунтується на загальних принципах поваги до гідності кожної людини, пріоритетності інтересів отримувачів соціальних послуг, толерантності та довіри. Здатність взаємодії та спілкування з різними клієнтами, навіть у складних емоційно напружених ситуаціях, є важливою складовою професійної компетентності.

Система захисту прав дітей повинна стрімко розвиватися та адаптуватися до змін у суспільстві. Для цього важливо забезпечити широкий мандат, який визначається Конвенцією про права дитини та іншими міжнародними документами, а також ефективне внутрішнє законодавство, що відповідає міжнародним стандартам. Спроможність розгляду скарг на рівні, які виходять за межі традиційної компетенції судових органів, є ключовим фактором для незалежних установ, спрямованих на захист прав дітей.

ВИСНОВКИ

Дитиною вважається кожна особа до досягнення 18-річного віку або раніше, якщо закон встановлює повноліття раніше цього віку. Права дитини означають спеціальні можливості, необхідні для існування та розвитку особам до 18 років. Проте Російська Федерація постійно порушує ці права, здійснюючи різні злочини, такі як використання заборонених засобів у війні, відмова у гуманітарній допомозі, викрадення та незаконне вивезення дітей, вербування та використання їх у військових конфліктах, а також фізичні та сексуальні злочини проти дітей.

Ці міжнародні злочини, спрямовані проти українських дітей, не підлягають обмеженням строків давності. Хоча існують механізми захисту прав дітей під час конфліктів за національним та міжнародним законодавством, реалізація їх може бути ускладненою, якщо одна зі сторін не виконує свої зобов'язання. Проте Україна, її влада та народ, спільнота міжнародна та санкції проти Росії активізують механізми захисту та відновлення прав дітей.

Українці мають інформацію про програми допомоги, можливості працевлаштування та життя за кордоном. Зарубіжні країни, у свою чергу, надають тимчасове притулок або заохочують своїх громадян до цього, забезпечують медичну допомогу та навчання для дітей.

Наразі евакуаційні механізми та поставка гуманітарної допомоги вдосконалюються в різних областях, щоб забезпечити захист дітей та інших громадян в умовах конфлікту. Проводяться заходи для фіксації порушень, включаючи ті, що стосуються дітей, та ведеться облік внутрішньо переміщених та отримавших тимчасовий захист осіб. Також приділяється увага підготовці захисних споруд цивільного захисту.

Міжнародний досвід підтверджує, що інститут омбудсмена є ефективним механізмом для незалежного контролю за дотриманням прав дітей. Україна впровадила дитячого омбудсмена через Адміністрацію Президента та створила консультативну раду для надання допомоги цьому

омбудсмену. Відзначається співпраця з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини для ефективного виконання завдань.

В контексті воєнного конфлікту на території України виникли виклики для захисту прав дітей, зокрема для переселених дітей. Держава визначила завдання щодо соціальної підтримки та допомоги сім'ям з дітьми та переселенцям. Ратифікація Факультативного протоколу свідчить про зобов'язання України забезпечити захист прав неповнолітніх у воєнний період, але важливо розробити ефективні механізми його виконання.

Соціальний захист включає дев'ять основних складових, таких як медична допомога, допомога у випадку хвороби, допомога при безробітті, у зв'язку з народженням дитини, допомога сім'ям з дітьми, у випадку виробничого травматизму та професійного захворювання, за інвалідністю, за віком та в разі втрати годувальника. Таким чином, соціальний захист розглядається як комплекс заходів, спрямованих на створення безпечного соціального середовища для людей.

Термін "соціальний захист" охоплює організаційно-правові та економічні заходи, що спрямовані на захист добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах. Організаційно-правові заходи передбачають створення інститутів соціального захисту та законів, які мають керувати їхньою діяльністю. Економічні заходи формують механізми перерозподілу доходів, такі як збір податків та інших платежів.

Основна мета соціального захисту полягає в наданні кожному члену суспільства можливості вільного розвитку та реалізації своїх здібностей, незалежно від соціального походження, національної чи расової приналежності. Елементи системи соціального захисту включають встановлення припустимих рівнів життя, захист населення від зростання цін та товарного дефіциту, розв'язання проблем безробіття та забезпечення ефективної зайнятості, пенсійне забезпечення, утримання дитячих будинків, інтернатів, будинків для літніх людей та інше.

Конвенція про права дитини, прийнята 20 листопада 1989 року, визначає важливий момент у визнанні дітей як повноправних суб'єктів прав людини нарівні з дорослими. З моменту свого утворення вона залишається ключовим міжнародним інструментом у сфері захисту прав дітей. Система моніторингу, заснована на Конвенції, є ефективним засобом оцінки досягнень та прогалин національним рівнем. Проте, незважаючи на прогрес в багатьох країнах-членах, існують виклики і проблеми в сфері виконання обов'язків передбачених Конвенцією. Справедливо відзначити, що фінансові обмеження та інші виклики можуть стати причиною недостатньої реалізації заходів захисту прав дітей. Деякі аргументи проти таких заходів часто ґрунтуються на втручанні в права батьків.

Основна складність полягає в тому, що діти не завжди розглядаються як повноправні учасники рішень політиків, фахівців і навіть їхніх батьків. Це може призводити до постійних порушень їхніх прав.

Негативний вплив на розвиток суспільства мають неблагополучні сім'ї, що поділяються на проблемні, конфліктні та педагогічно несвоєчасні. Важливо вдавати більше уваги соціальним службам та підтримці таких родин, які мають антигромадянське спрямування. Фактори, що спричиняють негативний вплив на моральний розвиток членів сім'ї, включають наявність джерела негативного впливу в сім'ї (сп'яніння, наркоманія, асоціальна поведінка), напружені відносини між батьками, які перетворюються на тривалий конфлікт, конфліктні відносини між батьками та дітьми, порушення структури сім'ї.

Програми детально визначають завдання, цілі та механізми реалізації, враховуючи чинне законодавство та специфіку місцевого контексту. Ключові напрямки, такі як розвиток сімейного влаштування дітей, раннє виявлення ризикованих сімей, підтримка сімей з дітьми та акцент на сімейні форми виховання, є важливими та відповідають сучасним викликам у галузі соціального захисту.

Програми акцентують на важливості співпраці з різними суб'єктами, включаючи владні структури, громадські організації та засоби масової інформації. Зазначено систему контролю за станом утримання та виховання дітей у сім'ях, що підсилює відповідальність за виконання програмних заходів.

Незважаючи на комплексність та зорієнтованість на реальні проблеми, успішна реалізація програм передбачає системну координацію, високий рівень громадської участі та відповідні фінансові ресурси. Додатково, важливо забезпечити регулярний моніторинг та адаптацію програмних заходів на основі отриманих результатів.

Механізм подання та розгляду скарг щодо порушень прав дітей широкий та має свої особливості. Незалежні установи по захисту прав дітей мають різноманітні мандати та можливості, які визначаються законодавством кожної країни. Вони розглядають скарги, охоплюючи різні аспекти прав дітей, такі як сексуальне насильство, жорстоке поводження, освіта, медична допомога тощо. Можливість подачі скарги від будь-якого джерела робить цей процес відкритим та доступним громадськості. Зазначено, що установам дозволяється втручатися в справи, які виходять за межі традиційної сфери компетенції судових органів, що підкреслює їхню важливу роль у захисті прав дітей. У той же час, існують обмеження, такі як неможливість розгляду справ, які перебувають на розгляді в інших органах або щодо певних типів державних організацій. Усе це свідчить про складність та різноманітність процесу забезпечення прав дітей через систему розгляду скарг. Необхідно акцентувати на тому, що визначені законом принципи та напрямки державної політики захисту дитинства є кроком у правильному напрямку, але важливо забезпечити їх ефективне виконання та координацію роботи всіх відповідальних структур.

Потребує уваги і посилення співпраці між різними організаціями та владними інстанціями для забезпечення високого рівня соціального захисту дітей. Належне використання різних форм і методів соціального захисту,

таких як програми, плани заходів, створення матеріальної бази, а також використання методів переконання, авторитету та примусу, має відбуватися відповідно до визначених принципів та інтересів дитинства.

1)

Схожість

Джерела з Інтернету

884

2	http://ptvl.sm.gov.ua/index.php/uk/2-uncategorised?start=54	2 джерела	1.35%
3	http://lubnyrada.com.ua/sluzhba-u-spravach-ditey	17 джерел	1.35%
4	4 джерела	4 джерела	1.12%
5	15 джерел	15 джерел	1.13%
6	28 джерел	28 джерел	1.15%
7	8 джерел	8 джерел	1.1%
8	1.09%		1.09%
9	2 джерела	2 джерела	1.08%
10	17 джерел	17 джерел	1.01%
11	0.97%		0.97%
12	5 джерел	5 джерел	0.96%
13	0.98%		0.98%
14	9 джерел	9 джерел	1.02%
15	0.98%		0.98%
16	2 джерела	2 джерела	0.87%
17	2 джерела	2 джерела	0.83%
18	0.8%		0.8%
20	7 джерел	7 джерел	0.84%
21	0.75%		0.75%
22	0.74%		0.74%

23	https://nstril-gromada.gov.ua/zakonodavstvo-18-22-32-22-05-2020	0.73%
24	https://vdocuments.pub/i-i-oe-ioeaoe-ioe.html	2 джерела 0.77%
25	https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/zabezpechennyam-prav-ditej-opikuvatymetsya-derzhavna-sluzhba	11 джерел 0.76%
26	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7478/Sotsialnyi-zakhyst-v-Ukraini-2023.pdf?isAllowed=y&sequenc...	0.75%
27	http://lib.iitta.gov.ua/705140/1/%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%...	10 джерел 0.7%
28	http://www.lsej.org.ua/8_2022/12.pdf	0.74%
29	https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1421077	13 джерел 0.69%
30	http://www.ndu.edu.ua/storage/2020/zbirnyk_tez_2020_psycho.pdf	7 джерел 0.67%
31	https://khpg.org/1150714663	3 джерела 0.67%
32	https://adcmemorial.org/uk/novina-uk/stanovishhe-ditej-z-ukra%D1%97ni-v-kra%D1%97nah-%D1%94ropi-pislya-24-	10 джерел 0.64%
33	https://studopedia.ru/16_90897_Institutsiyne-zabezpechennya-profilaktiki-bezdoglyadnosti.html	0.63%
34	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/rn-2022/013/d.pdf	4 джерела 0.6%
35	http://www.volunteer.kiev.ua/userfiles/Informaciyno%20metodichni%20materialy_ED%281%29.pdf	0.53%
36	https://klub-yunogo-yurista.webnode.com.ua/_files/200000012-20d8321d2c/S_Dopovid_6.pdf	0.46%
37	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/40491/1/dis_vatras_na_sait.pdf?fbclid=IwAR1ok31typZ4_9NpyXBUK	0.59%
38	http://ximlab.ru/sociologiya_i_obshhestvoznaniye/socialnij_zaxist_ditej-sirit.php	3 джерела 0.58%
39	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2018/03/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%81%D0%B5%D1%80_%D0%91%D1%83%D1%...	0.51%
40	https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1233124	0.57%
41	http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/39346/1/dysertaciyna_robota_na_zdobuttya_naukovogo_stupenya_doktora_y	11 джерел 0.48%
42	https://nenc.gov.ua/education/wp-content/uploads/2017/11/%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%96%D0%90%D0%92%D0%...	3 джерела 0.43%
43	https://sivertraining.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/METOD_Rozv_fizkult_molod_polityka.doc	0.45%
44	https://www.unicef.org/ukraine/Training_Zapobigannia_instytucijalizacii_08.pdf	0.51%

70	https://vseosvita.ua/library/embed/01008nok-9ee3.docx.html	0.37%
71	http://old.univer.km.ua/doc/dis_yarmolinska.pdf	0.3%
72	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9193/1/%d0%9d%d0%b0%d0%b2%d1%87-%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0...	0.35%
73	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/11187/1/nayk-zdob-volodpravoox.pdf	0.35%
74	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/21169/1/%2b1%d1%86%d0%b8%d0%b2%d1%96%d0%bb%20%d0%bf...	0.35%
75	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20199/1/%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%92%d0%90%d0%a2%d0%9d%	2 джерела 0.34%
76	https://ua-referat.com/%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2_%D0...	4 джерела 0.3%
77	http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_download_284.html	3 джерела 0.27%
78	http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6577/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20d...	0.28%
80	http://elibrary.kubg.edu.ua/2562/2/O_Bezpalko_monograph_IL.pdf	0.33%
81	http://komsport.rada.gov.ua/news/Diyalnist_Komitetu*/Krugli_stoly*/Vosme_sklykannya*/19_lystopada_2015_roku*/73151.html	0.25%
82	https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/31964/1/Yusan_magistr.pdf	0.27%
83	https://ksptr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/71/2022/01/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94-%D0%A0%D0%9...	0.31%
84	http://kambrod.lg.ua/documents/raionnyi-sovet/resheniya/pro-stan-roboti-sluzhbi-u-spravakh-d-tei-kam-yanobr-dsk...	2 джерела 0.31%
85	http://hro.org.ua/files/docs/1540390326.docx	2 джерела 0.19%
86	https://adcmemorial.org/uk/novina-uk/stanovishhe-ditej-iz-simej-vimusheno-peremishhenih-u-mezhah-ukraini-vnaslidok-vijsko...	0.3%
87	http://kadrovik.net.ua/content/pro-polozhennya-pro-m-n-sterstvo-sots-alno-pol-tiki-ukra-ni	0.25%
88	http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/law/48dec2020/48dec2020.pdf	0.3%
89	https://docs.dtkk.ua/ru/doc/1210.703.2	0.25%
90	http://ippi.org.ua/sites/default/files/kruglii_stil_17_travnja_2022.pdf	0.3%
91	http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/docaments-download/d-58-053-03/Dis_Stynska.pdf	0.29%
92	http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29743/kovchina_2011.pdf	2 джерела 0.29%

93	https://ua-referat.com/%D0%9E%D0%B1%60%D1%94%D0%BA%D1%82%D0%B8_%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%	4 джерела	0.21%
94	http://consultant.parus.ua/?doc=0AWYFDB093	5 джерел	0.29%
95	http://www.khisr.kharkov.ua/files/docs/1303974325.doc		0.29%
96	http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1345188352.pdf	2 джерела	0.29%
97	https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19929/1/Davydenko_dys.pdf	11 джерел	0.29%
98	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/410	8 джерел	0.28%
99	http://www.ditu.gov.ua/docs/prof_02.pdf		0.28%
100	https://komsport.rada.gov.ua/uploads/documents/30845.pdf		0.13%
101	https://mip.onua.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/knf.pdf	4 джерела	0.27%
102	https://library.krok.edu.ua/media/library/category/disertatsiji-avtoreferati-vidguki/df-26-130-003/stepanenko_2022-disertatsij...		0.27%
103	https://ukrdoc.com.ua/text/41742/index-1.html		0.27%
104	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/13755/%d0%94%d0%98%d0%a1%d0%95%d0%a0%d0%a2%d0%90%d0%...		0.26%
105	http://www.referat-sochinenie.ru/referat/sociologiya_i_obshestvoznaniye/sistema_socialnogo_zahistu_sirt_dtei.html	5 джерел	0.26%
106	https://genderindetail.org.ua/netcat_files/70/78/029_Sudoviy_rozglyad_sprav_pov_yazanih_z_vchinenniam_nasil_stva_v_s_m_v_U_		0.21%
108	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77999		0.2%
109	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/22907/%d0%a2%d0%b5%d0%b7%d0%b8_%d1%82%d1%80%d0%b0%d0%b2...		0.19%
110	http://visnyk.com.ua/stattya/1391-do-pitannya-schodo-sistemi-organiv-jaki-provadhujut-dijalnist-u-sferi-usinovlennja-ta-zdijsn...		0.25%
111	https://uu.edu.ua/upload/universitet/Galereya_slavi/Ulyubleni_vikladachi/Tsiba/Tsiba_V_T.doc	6 джерел	0.16%
112	http://oipoppp.ed-sp.net/public/pg_magazine/pdf/pv_4_2014.pdf	11 джерел	0.25%
113	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/11478/1/%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%	2 джерела	0.25%
114	http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/46423/1/%d0%84%d0%bb%d0%b0%d1%88%20%d0%86..docx		0.25%
115	http://www.dridu.dp.ua/nauka/sv_rada_D/dis/Prudyus_dissertation.pdf	6 джерел	0.25%

116	http://unbib.mk.ua/index.php/2009-06-10-15-06-24/43-2009-06-10-14-03-34/2644-----q-----q-----22--2017---1906-vij-----	4 джерел	0.19%
117	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17892/3/%d0%97%d0%91%d0%86%d0%a0%d0%9d%d0%98%d0%9a%2014.1...		0.24%
118	http://ssd-koda.gov.ua/wp-content/uploads/2015/06/%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2-l-%D0%BA%D0%B2.-2015.doc	5 джерел	0.19%
119	http://www.pravoznavec.com.ua/period/chapter/106/1045/38628	3 джерел	0.06%
120	http://lbsadm.gov.ua/informatsiia-z-ustanov-raionu/volodymyr-volynskiy-mistsevyy-tsentri-z-nadannia-bezoplatnoi-pravovoi-dop...		0.24%
121	https://old.minre.gov.ua/en/doc/doc/107		0.24%
122	https://docplayer.net/51808861-Suchasniy-stan-politiki-ta-zakonodavstva-z-pitan-nadannya-mediko-socialnih-poslug-dlya-ditey...		0.23%
123	https://fkssp.at.ua/Bibl/18.pdf		0.23%
124	https://komsport.rada.gov.ua/documents/sluhannja/73484.html	8 джерел	0.1%
125	https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697cbb	3 джерел	0.23%
126	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4515/1/%d0%94%d0%be%d0%b2i%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20...		0.17%
127	http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11918/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%...		0.22%
128	https://docs.dtkk.ua/ru/doc/1210.503.1	5 джерел	0.17%
129	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46421/1/%D0%92%D1%96%D0%B2%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B...		0.1%
130	http://nt.ck.ua/forum/13478-sluzhboju-u-spravah-dtej-oblderzhadmnrac-pdbito-pdsumki-roboti-za-minulij-rk-ta-viznacheno-za...		0.16%
131	http://dbuapa.dp.ua/biblioteka/doc/Publicna_sluzhba.pdf	2 джерел	0.22%
134	http://moippo.mk.ua/attachments/article/1105/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B...	13 джерел	0.21%
135	http://ni.biz.ua/8/8_7/8_71661_filosofiya-professionalizma.html		0.14%
136	https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/dis_Kropivnytska.pdf		0.21%
137	http://elibrary.kubg.edu.ua/4768/1/%D0%A2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE...	2 джерел	0.21%
138	https://www.msp.gov.ua/projects/585	2 джерел	0.21%
139	https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19873/1/Apuzpsz-23.pdf		0.21%

165	http://izadm.km.ua/dity.html	0.17%
166	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19376/1/dysert_atamanov.pdf	0.11%
167	https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/radaphd/18168/diserlys-vv.pdf	0.17%
168	http://www.scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/2f9/dis_Bezusy%20V.V..pdf	0.17%
169	https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15780538553834.pdf	0.11%
170	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/28552/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80...	0.17%
171	http://undp.org.ua/files/en_19317HIV_and_Judges.pdf	4 джерела 0.11%
172	http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_download_234.html	0.16%
173	http://eprints.cdu.edu.ua/86/1/%D0%A1%D0%9E%D0%A6-%D0%9F%D0%95%D0%94.%D0%94-%D0%A2%D0%AC%20%D0%9...	0.16%
174	http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%d0%a1%d0%b0%d0%b2%d0%b5%d0%bb%d1%8c%d0%b5%d0%b2%d0%b0.doc	0.1%
175	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/23333/%d0%b4%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1...	0.16%
176	http://ipas.org.ua/old/doc/Analit_zap.pdf	3 джерела 0.16%
177	http://pravo.lekciya.com.ua/doc/3026/index.html	7 джерел 0.09%
178	http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2865/1/%d0%9f%d0%98%d0%a5%d0%a2%d0%98%d0%9d%d0%9...	2 джерела 0.16%
179	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/10165/1/0065%20%d0%9c%d0%b0%d0%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d...	0.16%
180	http://geum.ru/next/art-20820.leaf-9.php	0.16%
181	https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/5_ProgramaSER-2016_24.10.2016.pdf	0.16%
182	http://childfund.org.ua/Uploads/Files/docs/UNICEF_Manual.pdf	0.1%
185	http://diplomba.ru/work/104114	2 джерела 0.14%
186	http://www.nvppp.in.ua/vip/2019/1/tom_2/1-2_2019.pdf	0.14%
187	https://tatianasilts.blogspot.com/search?max-results=10&reverse-paginate=true&updated-max=2016-06-13T00%3A2...	12 джерел 0.14%
188	https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/pro_zaynyatist_naselennya_10.docx	0.14%

189	https://ronl.org/knigi/gosudarstvo-i-pravo/724535	2 джерела	0.14%
190	https://scc.knu.ua/upload/iblock/095/7o2wwfls0s3t5lss1qwrtrjadikw8p0bk/%D0%B4%D0%B8%D1%81%20%D0%A7%D0%B5%...		0.14%
191	https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2020/Sb-Adapt-1-2019.pdf		0.14%
193	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/6302/Diss.doc?isAllowed=y&sequence=10		0.14%
194	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80774	2 джерела	0.09%
195	http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/22665	2 джерела	0.14%
196	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17868/1/dysertatsiya_Shubina.pdf	2 джерела	0.14%
197	https://tchortkiv.te.gov.ua/storage/app/sites/37/uploaded-files/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%B7%D0%B0%20...		0.13%
198	https://xreferat.com/22/2375-1-sistema-soc-al-nogo-zahistu-v-ukra-n.html		0.13%
199	http://www.economy-confer.com.ua/full_article/918	2 джерела	0.13%
200	http://www.ndu.edu.ua/storage/2018/zbirnuk_tez_2018.pdf		0.13%
201	https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/2-derzhava-khkh-stolittya.pdf	2 джерела	0.13%
202	https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php?diff=26167	5 джерел	0.13%
203	https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/57297		0.13%
204	https://www.armyua.com.ua/informden-25-04-2019		0.13%
205	http://www.ndu.edu.ua/storage/2023/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%...		0.13%
206	http://ssd-koda.gov.ua/sluzhba-u-spravax-ditej-ki%d1%97vsko%d1%97-oblasno%d1%97-derzhavno%d1%97-administr	5 джерел	0.13%
207	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77363		0.13%
208	http://bibl-osnov.edu.kh.ua/yuridichna_klinika	9 джерел	0.13%
209	https://docplayer.net/54502081-Kiyivskiy-universitet-imeni-borisa-grinchenka-sergieeva-katerina-volodimirivna.html		0.07%
210	https://docs.dtkk.ua/ru/doc/2107-19		0.12%
211	https://www.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/155-conference-2022-magazine.html?download=2800%3Aderzhavo...		0.12%

212	https://idss.org.ua/monografii/2008_bidnist_naselennya.pdf	2 джерела	0.12%
213	http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/issue/download/38/40		0.12%
215	https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/5884/1/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bd...		0.05%
216	http://da.coolreferat.com.ua/nuda/15-travnya-2003-roku-nasha-krayina-pidpisala-konvenciyu-oon-pr/main.html		0.12%
217	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9938/Dis.pdf?isAllowed=y&sequence=3	3 джерела	0.12%
218	http://kam-byzrda.com.ua/21-informaciya.html	2 джерела	0.12%
219	https://philpapers.org/rec/SAR-36		0.12%
220	https://ua-referat.com/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%80%D0	2 джерела	0.12%
221	http://eprints.zu.edu.ua/28640	2 джерела	0.06%
222	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/3224/1/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84.%20%d0%b7%d0%b0%d0%b1...		0.12%
223	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26604	2 джерела	0.06%
224	http://eprints.cdu.edu.ua/4802/1/dis_servatynska.pdf		0.12%
225	http://economy.rv.ua/wp-content/uploads/2019/01/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-%D0%9F%D0%A1%D0%95%D	2 джерела	0.11%
226	http://perechinrda.gov.ua/info/105/index.html	2 джерела	0.11%
227	http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/issue/download/14/13	4 джерела	0.11%
228	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/45448/1/%d0%a4%d0%9b%d0%a1%d0%9a_2020_231%d0%b7_%d0%9c%d0%b0	2 джерела	0.11%
229	http://www.deti.zp.ua/show_article.php?a_id=1466		0.11%
230	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1944/1/09.12.2016%d0%9a%d0%9e%d0%9d%d0%a4_%d0%9f%d1%80%d...		0.05%
231	http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2521/1/%d0%a0%d0%be%d0%bc%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2...		0.11%
232	http://studcon.org/finansovi-aspekty-socialnogo-zahystu-naselennya-v-yemilchynskomu-rayoni-zhytomyrskoyi-oblasti?page=1		0.11%
233	http://studies.in.ua/parytetna-demokratija/3881-politiko-pravov-zasadi-paritetnoyi-demokratyi-v-ukrayin.html		0.06%
235	http://lbsrada.gov.ua/uploads/2015/11/%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-3_5-VII-%D0%BF%D1%9...		0.11%

236	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=584370	0.11%
237	https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48223	0.11%
238	http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6850/%d0%a0%d1%8f%d0%b1%d0%be%d0%b2%d0%b0_%d...	0.11%
239	http://mukrayrada.org.ua/files/rishenya/programma%20econ.doc	2 джерела 0.11%
240	http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/2_2016/part_1/2-1_2016.pdf	0.11%
241	https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/zhurnal-1-2018-1.pdf	0.06%
243	http://eprints.zu.edu.ua/36022/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9B%D0%86%D0%A2%...	0.1%
244	http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/27423/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_...	0.1%
245	https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/pubFile/1233517	0.1%
246	http://lib.iitta.gov.ua/708598/1/Aleksieienko_dis.pdf	0.1%
247	http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/3511/1/Filosofsko_prav.pdf	0.1%
248	https://dspace.lgpu.org/bitstream/123456789/394/1/4%d0%a7.%202.pdf	0.1%
249	https://nadoest.com/plan-roboti-oblasnoyi-derjavnoyi-administraciyi-na-sichene-ber	0.1%
250	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2062/Aktualni%20problemy%20suchasnoi%20nauky%20v%20...	0.05%
251	http://rda.m-p.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1385&Itemid=120	0.1%
252	https://shron1.chtyvo.org.ua/Frytskyi_Oleh/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.doc	0.05%
253	https://www.naiiau.kiev.ua/images/news/img/2021/06/pr11.pdf	0.1%
254	http://pli.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/Digest-HR-1.2-Poltava_23.11.2012.pdf	0.05%
255	http://lis.gov.ua/2011-03-25-08-36-56/resheniya/proekty-reshenij/2019.html?month=4&view=archive	11 джерел 0.1%
256	http://www.childfund.org.ua/Uploads/Files/docs/dopovid.doc	0.1%
257	http://moippo.mk.ua/attachments/article/1105/9_10_%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%B8_%D0%A3%D1%81%D0%B...	0.1%
258	http://tsm.if.gov.ua/content/content&content_id=2119	0.1%

259	https://docs.dtkk.ua/doc/1131.159.0	0.1%
260	http://www.idss.org.ua/arhiv/2015_23_09_Donbass.pdf	0.1%
261	https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/45378	0.1%
262	http://vvadm.gov.ua/press-tsentr/novyny/item/4091-zvit-holovy-oblasnoi-derzhavnoi-administratsii-pro-robotu-u-2016	8 джерел 0.08%
264	https://vikna.if.ua/news/category/all/2022/08/13/135915/view	7 джерел 0.08%
265	https://organicinitiative.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/Gender-study-in-organic-sector-of-Ukraine-UA.pdf	0.08%
266	https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/vidguk/%D0%94_26.053.14/Chus.pdf	12 джерел 0.08%
267	http://uadoc.zavantag.com/text/25775/index-1.html	2 джерела 0.08%
268	http://www.novovolynsk-rada.gov.ua/index.php/miska-vlada/normatyvni-akty/rishennia-vykonavchoho-komitetu/261	15 джерел 0.08%
272	http://geum.ru/next/art-371442.leaf-6.php	3 джерела 0.07%
274	https://docs.dtkk.ua/download/pdf/1228.565.1	12 джерел 0.06%
275	https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/radaphd/7944/disertaciyna-robota-na-zdobuttya-naukovogo-stupenya-doktora-filosofii...	0.06%
276	http://files.khadi.kharkov.ua/item/download/12280_7bde47e32d2e9057765be0901cb22eef.html	11 джерел 0.06%
277	https://studopedia.net/5_283_tema-metodika-pravovogo-vihovannya-shkolyariv-v-protsehi-navchalnoi-diyalnosti-shkolyariv.htm	0.06%
278	https://www.msp.gov.ua/projects/429	0.06%
279	http://www.un.org.ua/files/File/posibnuk.pdf	0.06%
280	https://zib.com.ua/ua/print/145766.html	0.06%
281	http://reshde.info/pravova_praktika-sudove-rishennya-po-spravi-ustanovi-do-tov-pro-3.php	0.06%
282	http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6173/1/konnns.PDF	0.06%
283	http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/5154/1/4740_IR.pdf	3 джерела 0.06%
284	http://novyn.kpi.ua/2009-2/30_Curkalo.pdf	2 джерела 0.06%
285	http://appj.tneu.edu.ua/index.php/apl/article/download/363/358	13 джерел 0.06%

309	http://uchni.com.ua/voennoe/11888/index.html	0.05%
310	https://ua-referat.com/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0_%D0%B7_%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%...	0.05%
311	http://studscientist.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/124/179	0.05%
312	http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/30901/3/Zb_konf_Podil_chutannja.pdf	0.05%
313	https://nadoest.com/dodatok-do-rishennya-oblasnoyi-radi-vid-25-03-2011-roku-3-prog-stor-24	0.05%
314	https://www1.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/152-conference-2021-magazine.html?download=1310%3Ateorety...	0.05%
315	http://www.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/13/2013/11/Teoriya-i-metoduka-fizuchnoho-vuhovannya-ditey-doshkilvogo-...	0.05%
316	https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2023/conf/2.2/FKiS-TDI-materialy.pdf	0.05%
317	https://berislav-mr.gov.ua/wp-content/uploads/doc/programs/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%...	0.05%

Джерела з Бібліотеки

27

1	Студентська робота	ID файлу: 1015722353	Навчальний заклад: Open International University of Hum	2 Джерело	1.46%
19	Студентська робота	ID файлу: 1013198141	Навчальний заклад: Open International University of Hum	2 Джерело	0.67%
46	Студентська робота	ID файлу: 1015666172	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.51%
57	Студентська робота	ID файлу: 1015700812	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.45%
58	Студентська робота	ID файлу: 1011513497	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.45%
79	Студентська робота	ID файлу: 1014355215	Навчальний заклад: Open International University of Hum	3 Джерело	0.34%
107	Студентська робота	ID файлу: 1006165548	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.26%
132	Студентська робота	ID файлу: 1015354143	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.22%
133	Студентська робота	ID файлу: 1011448548	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.21%
157	Студентська робота	ID файлу: 1013059125	Навчальний заклад: Open International University of Hum	2 Джерело	0.17%
162	Студентська робота	ID файлу: 1014371112	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.17%
163	Студентська робота	ID файлу: 1004245798	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.17%

183	Студентська робота	ID файлу: 1015795386	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.16%
184	Студентська робота	ID файлу: 1015753721	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.15%
214	Студентська робота	ID файлу: 1014272452	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.12%
234	Студентська робота	ID файлу: 1011441711	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.11%
263	Студентська робота	ID файлу: 1015809649	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.08%
269	Студентська робота	ID файлу: 1009844836	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 2 Джерело	0.07%
270	Студентська робота	ID файлу: 1006520599	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.07%
271	Студентська робота	ID файлу: 1015769296	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.07%
273	Студентська робота	ID файлу: 1015562979	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.06%

Цитати

Цитати

8

- 1 "визнання гідності людини, рівності та невід'ємних прав є основою свободи, справедливості та загального миру"
- 2 "Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності і правах"
- 3 "широко інформувати про принципи та положення Конвенції як дорослих, так і дітей"
- 4 "професійна діяльність соціальних працівників сприяє суспільним змінам, вирішенню проблем людських взаємин; допомагає у зміцненні здатностей до функціонального існування в суспільстві та звільненню людей для підвищення їхнього рівня благополуччя. 11 Використовуючи теорії поведінки людини та суспільних систем, соціальна робота сприяє взаємодії людей з їхнім оточенням. Принципи прав людини та соціальної справедливості є фундаментом соціальної роботи"
- 5 "підставою для соціальної роботи є соціальне неблагополуччя окремих осіб чи груп"
- 6 "засобами цієї діяльності є різноманітні види допомоги, підтримки, захисту інтересів та потреб людей в необхідних умовах життя, що виражаються в певному рівні благополуччя, освіти і культури"
- 7 "Про Загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" до 2021 року"
- 8 "Ні Стратегія сталого розвитку "Україна-2021", ні Програма діяльності Кабінету Міністрів України не містили завдань з питань дотримання та захисту прав дитини в Україні. Ми змушені констатувати, що в нашій країні зростають негативні тенденції у сфері забезпечення та захисту прав дітей, оскільки питання захисту прав дітей відступають на другий план в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування"

Вилучення

Вилучення

8

https://pdfslide.net/documents/-6794.html	6 джерел	0.01%
https://www.businesslaw.org.ua/svitlychnyi-statti		0.01%
http://www.pravovyboru.org.ua/ua/news/504		0.02%